

Nuläge och framtid

12 december 2022

Dagordning

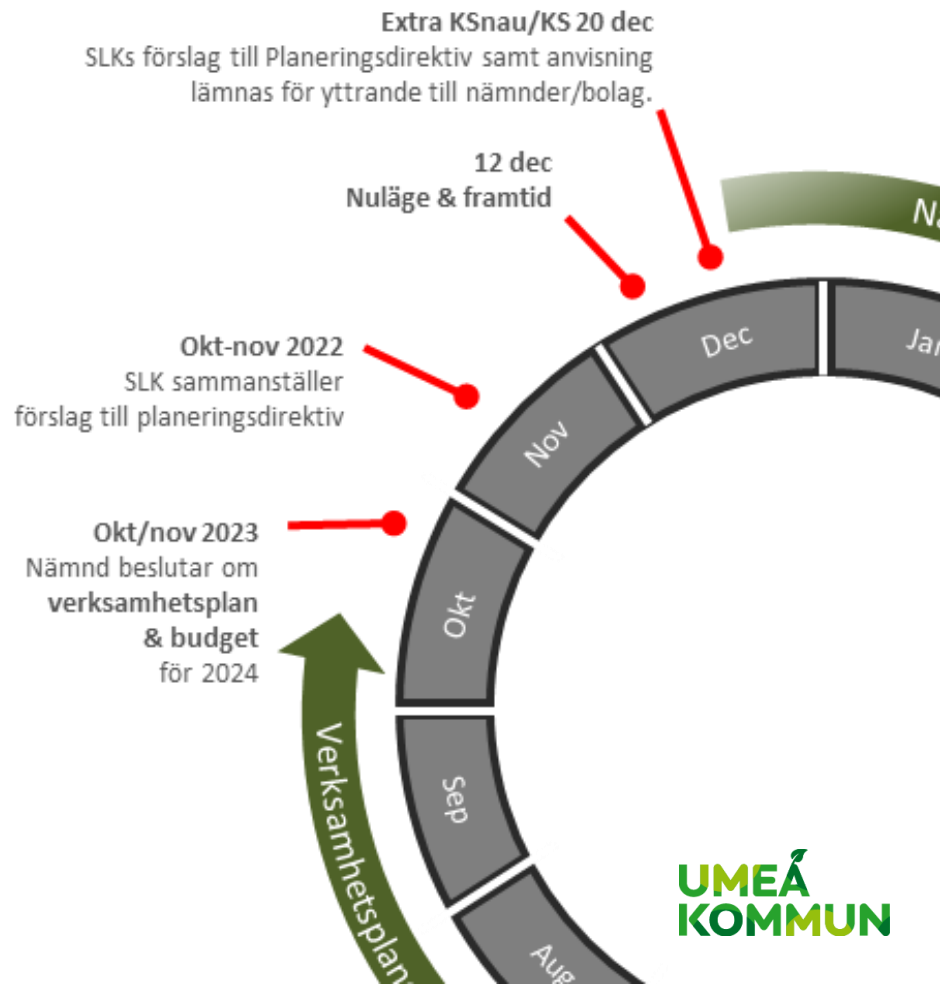
Tid	Programpunkt	Innehåll
8.15	Inledning	Kommunstyrelsens ordförande hälsar välkommen Beskrivning av Umeå kommuns planeringsprocess - Stadsledningskontorets förslag till planeringsdirektiv
8.35	Nuläge	Tillväxt Klimat Social hållbarhet Digitalisering
9.30	<i>Fika</i>	
9.45	Framtid	Prognos demografi Prognos näringslivskonjunktur Prognos bostadsmarknad Prognos arbetsmarknad och kompetensförsörjning
10.50	<i>Paus</i>	
11.00	Forts Framtid	Forts. Prognos arbetsmarknad och kompetensförsörjning Prognos ekonomiska förutsättningar
12.00	Avslutning	

Umeå kommuns

Planeringsprocess

Beskrivning av processen

Anvisning till nämnder och bolag

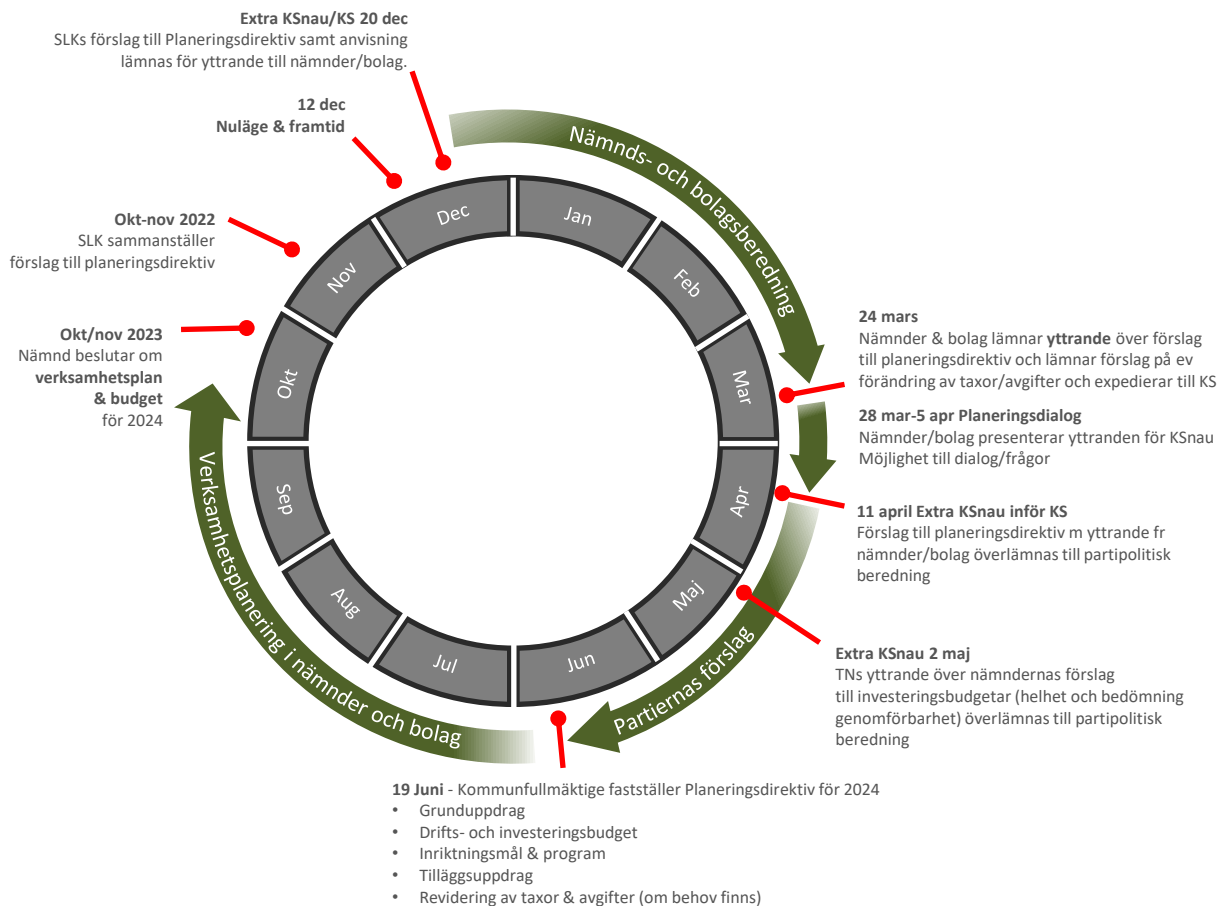
Bakgrund till den nya budget- och investeringsprocessen

Kommunfullmäktige fattade i mars 2020 beslut om riktlinjer för Umeå kommuns nya budget- och investeringsprocess. Den nya processen genomfördes för första gången 2021/2022

Utgångspunkter

- Behov av mer tid – börja tidigare
- Tidigt ge nämnder och bolag kännedom om väsentliga planeringsförutsättningar (grunduppdrag, inriktningsmål och förslag till ramtilldelning för nämnderna)
- Öka nämndernas och bolagens delaktighet och involvering i processen
- Investeringsunderlagen ska bli bättre och hänger ihop
- Planeringen ska ha flerårsfokus – längre planeringshorisont
- Ökat koncernperspektiv
- Ökad transparens
- Ökad spårbarhet

Planeringsprocess 2022-2023 (inför verksamhetsåret 2024)

Remissutgåva av planeringsdirektiv för 2024

Stadsledningskontorets förslag till planeringsdirektiv för 2024

Stadsledningskontorets förslag till

Planeringsdirektiv, budget och investeringar 2024

- Ekonomiska ramar för budget 2024 och plan 2025–2026
- Investeringsbudget 2024 och plan 2025–2027
- Grunds uppdrag, drifts- och investeringsbudget till nämnder
- Inriktningsmål och program
- Tilläggsuppdrag till nämnder och bolag

Innehåll

- Förutsättningar för planperioden 2024–2027
- Organisation - Umeå kommunkoncern

Av kommunfullmäktige fastställda:

- Grunduppdrag till kommunens nämnder
- Inriktningsmål och program
- Personalpolitiska mål och uppdrag
- Riktlinjer för god ekonomisk hushållning och finansiella mål

Förslag baserade på KFs senaste beslut:

- Budget 2024 och plan 2025–2027 för nämnder och styrelse
- Tabell 1. Totalramsberäkning
- Tabell 2. Förslag till budgetramar nämnder och styrelse
- Tabell 3. Specifikation av förslag kommunstyrelsens budgetram
- Resultaträkning 2024–2027
- Finansieringsbudget och nyckeltal 2024–2027
- Förslag investeringsramar 2024–2027

Bilagor

Anvisning för yttrande

Stadsledningskontorets förslag till

Planeringsdirektiv, budget och investeringar 2024

- Ekonomiska ramar för budget 2024 och plan 2025–2026
- Investeringsbudget 2024 och plan 2025–2027
- Grunduppdrag, drifts- och investeringsbudget till nämnder
- Inriktningsmål och program
- Tilläggsuppdrag till nämnder och bolag

Nämnder ska **yttra** sig över förslag till

- nämndsramar driftsbudget
- nämndsramar investeringar
- programbeskrivningar för inriktningsmål 1,2,3,4,5

Nämnder ska lämna **förslag** på:

- Ev förändring av taxor och avgifter

UKF/Bolag ska **yttra** sig över

- programbeskrivningar för inriktningsmål 1,2,3,4,5
- utdelning från bolag

Yttrande och förslag expedieras **till KS senast 24 mars**

Omfattning och avgränsning

Ska yttra sig

- Kommunstyrelsen
- Tekniska nämnden
- För- och grundskolenämnden
- Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
- Äldrenämnden
- Individ- och familjenämnden
- Miljö- och hälsoskyddsnämnden
- Byggnadsnämnden
- Fritidsnämnden
- Kulturnämnden
- Personalnämnden

Kommunens helägda bolag omfattas av delar av anvisningen. Deras yttrande sammanställs av UKF

Ska EJ yttra sig

Övriga majoritetsägda och delägda bolag ska ej yttra sig (hanteras inom befintliga ägarsamråd).

Gemensamma nämnder omfattas ej (hanteras inom samrådsorganisation).

Får yttra sig

Valnämnd, Kommunrevision och Kommunfullmäktiges jämställdhetsutskott kan om de så vill lämna yttrande i enlighet med anvisning för berörda nämnder.

Specifika ansvar

Kommunstyrelsen har även i uppdrag att yttra sig över de kottungemensamma poster som fastställs av kommunfullmäktige

Personalnämnden har utifrån sitt specifika ansvar för kommunens personalpolitik i uppdrag att yttra sig över personalpolitiska mål och eventuella förändringar i lönestruktur.

Nuläge

Tillväxt – Umeås Näringsliv

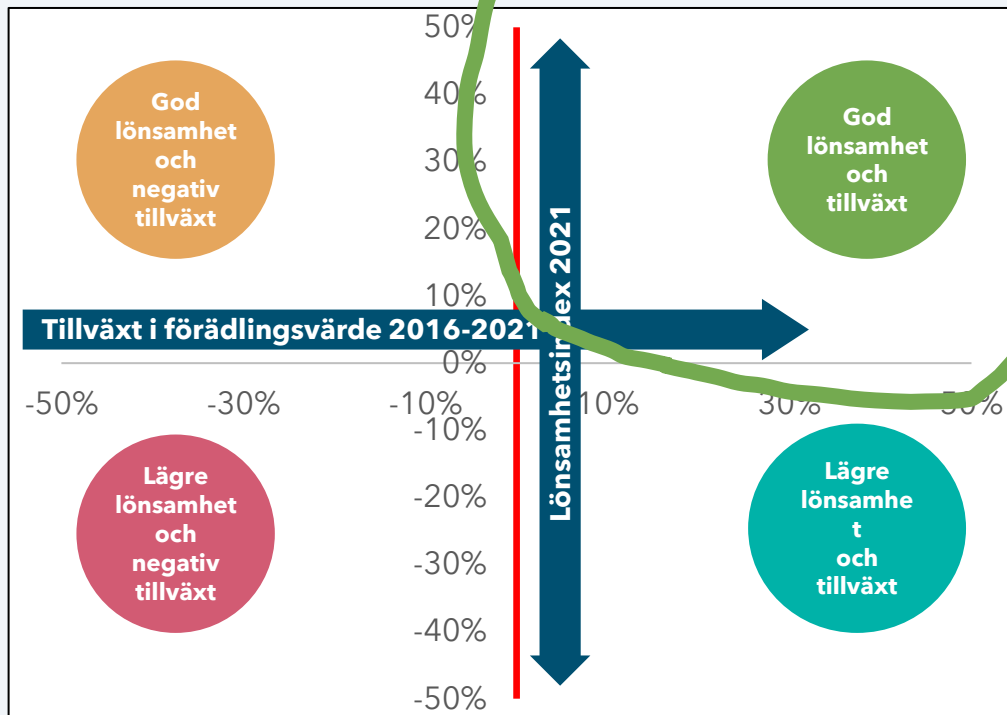
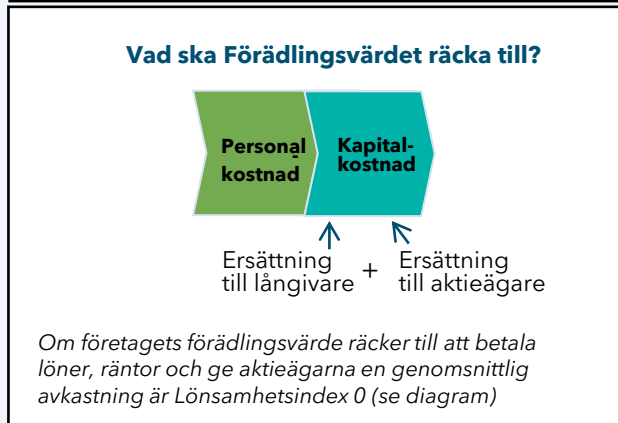
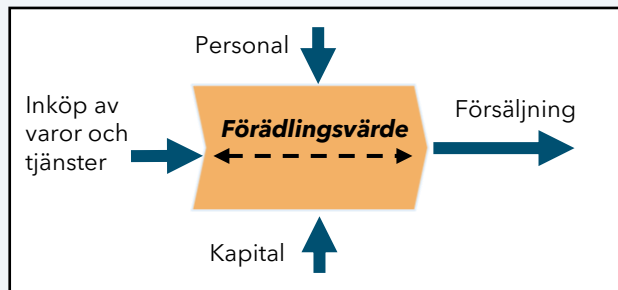
Peter Juneblad,
Näringslivsdirektör

Kommunen

Lönsamhet och tillväxt i samtliga
kommunens företag

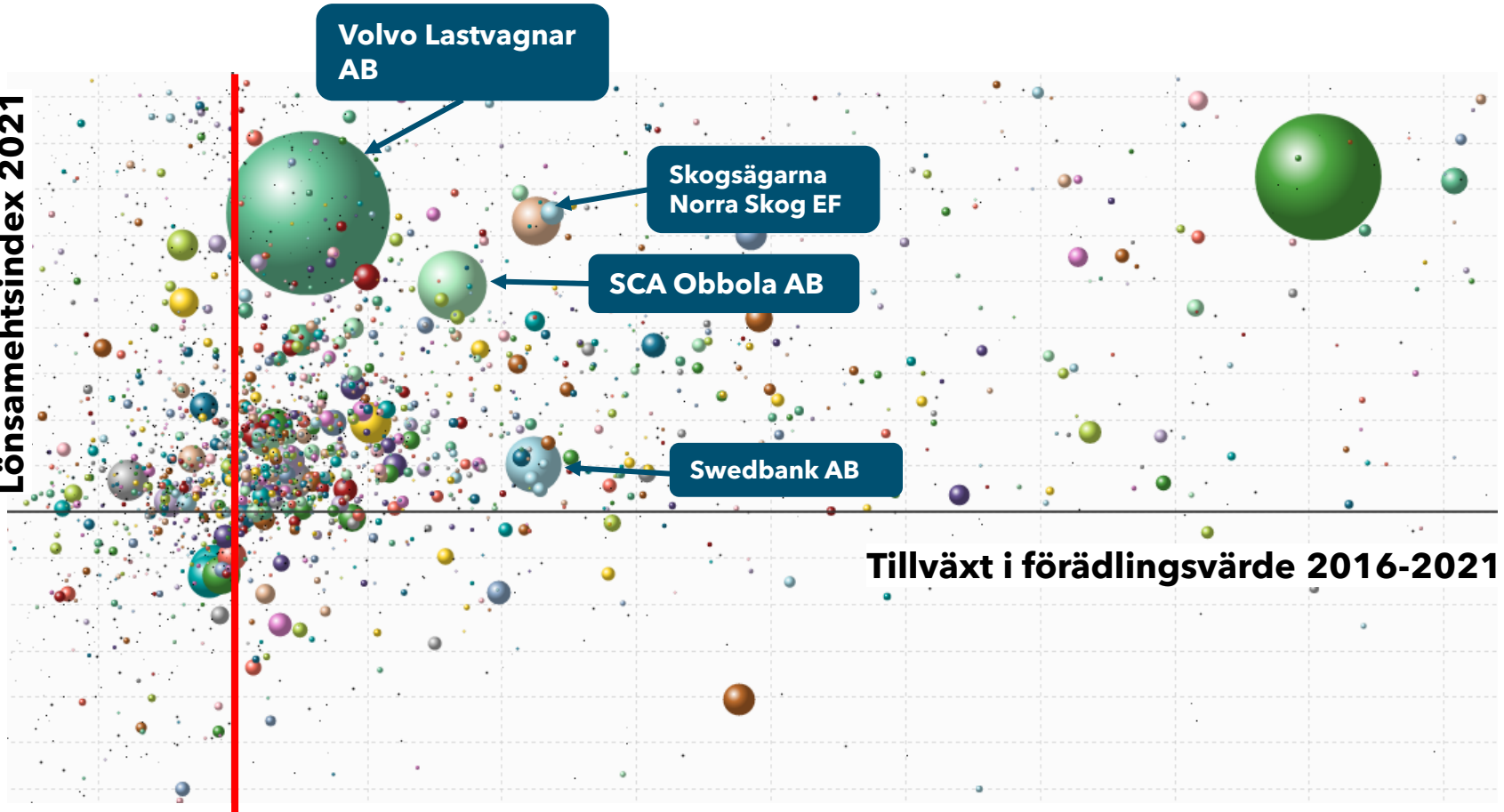

Simplermetoden visar företagets relativa lönsamhet

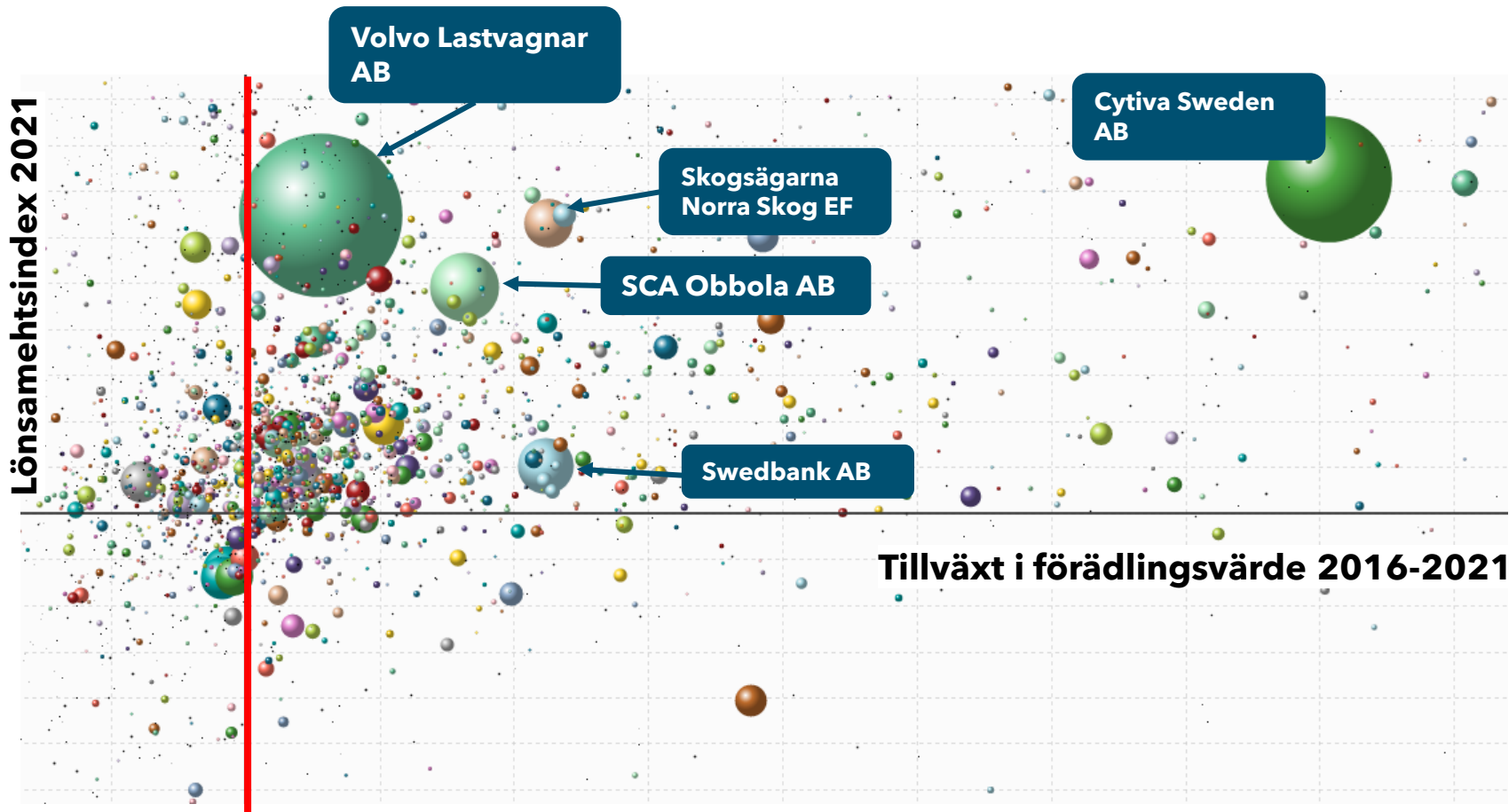

Lönsamehetsindex 2021

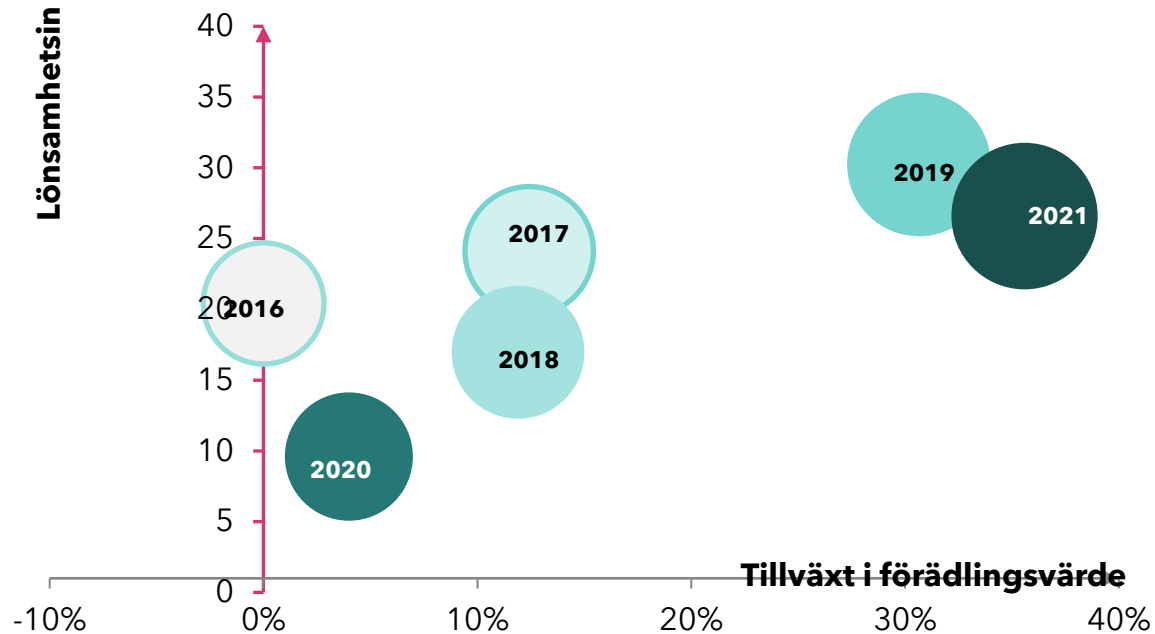
Tillväxt i förädlingsvärde 2016-2021

Not: Volvo och Cityva har ökat antalet nettoanställda med över 1 000 personer på ett år

Näringslivet i Umeå 2016-2021

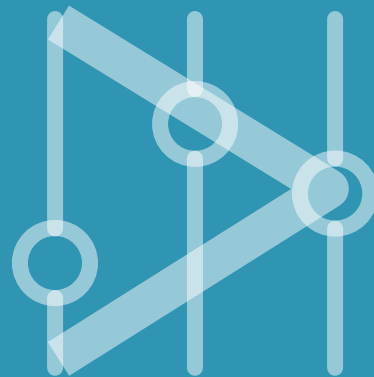
Kommentar:

Umeås näringsliv växer och är lönsamt under tidsperioden. Viss tillbakagång 2020 men stark återhämtning 2021.

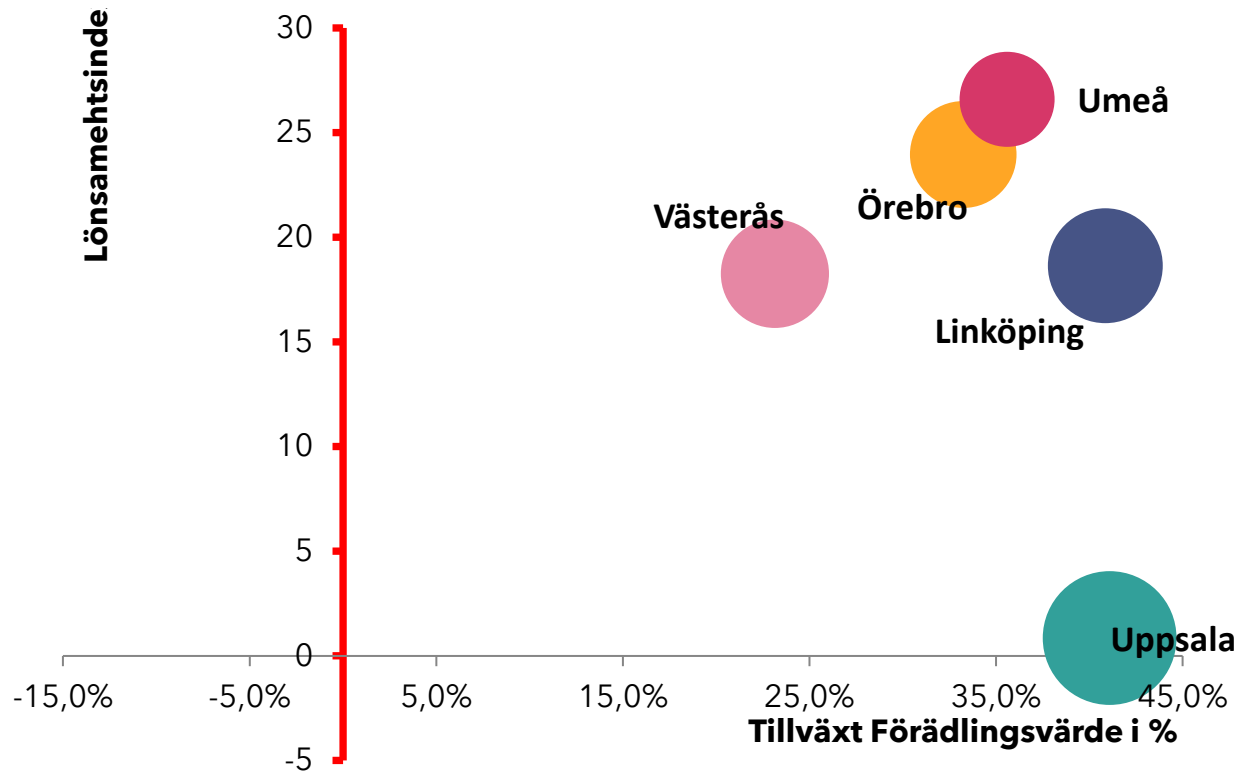
Tillväxt i förädlingsvärde: +36%
Tillväxt i antal anställda: +8%
Tillväxt i antal företag: +20%
(+1 238 företag netto)

Benchmark

Liknande kommuner i riket.

Tillväxt 2016-2021 och Lönsamhet 2021

Kommentar:

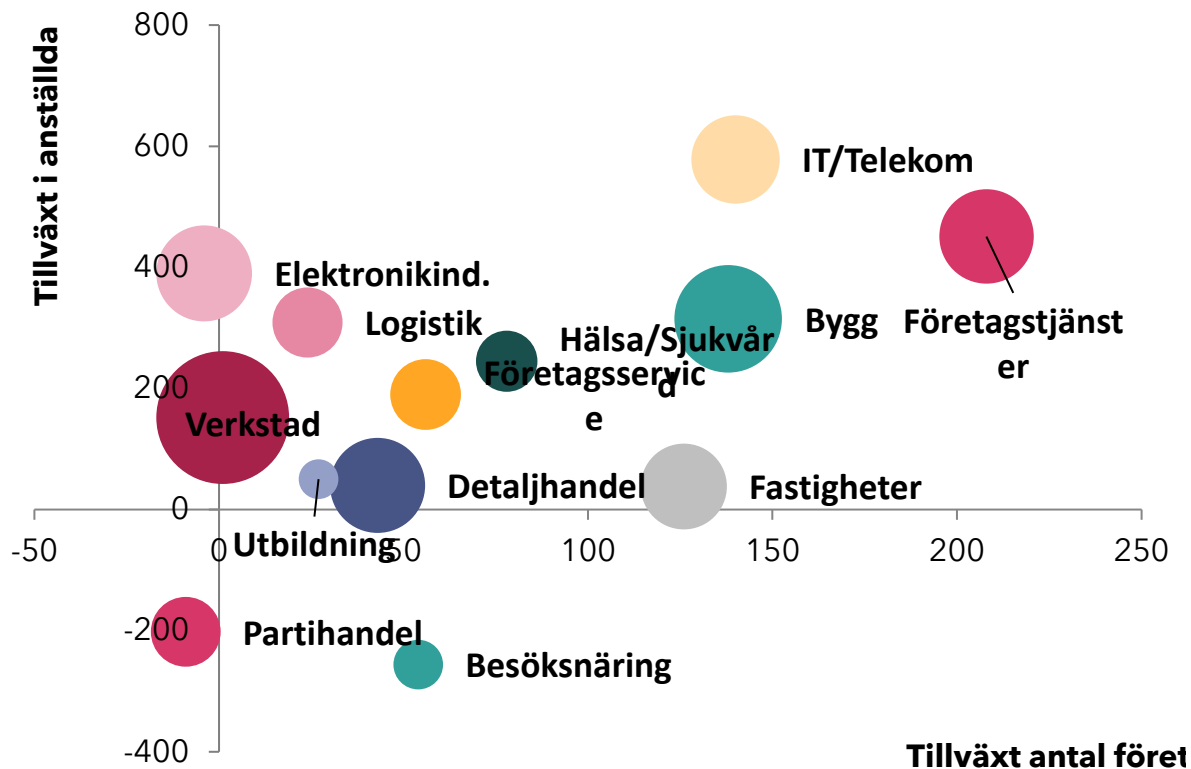
Bra tillväxt i Förädlingsvärde i alla kommuner. Umeå har jämförelsens lönsammaste Näringsliv..

Branschernas Utveckling

I vilka branscher skapas jobb och företag

2016-2021

Kommentar:

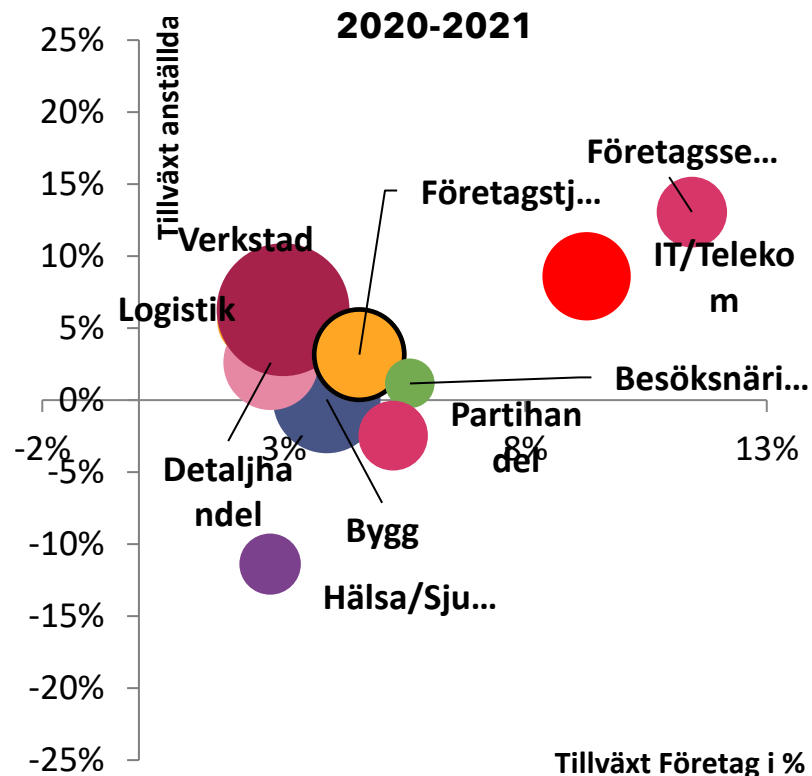
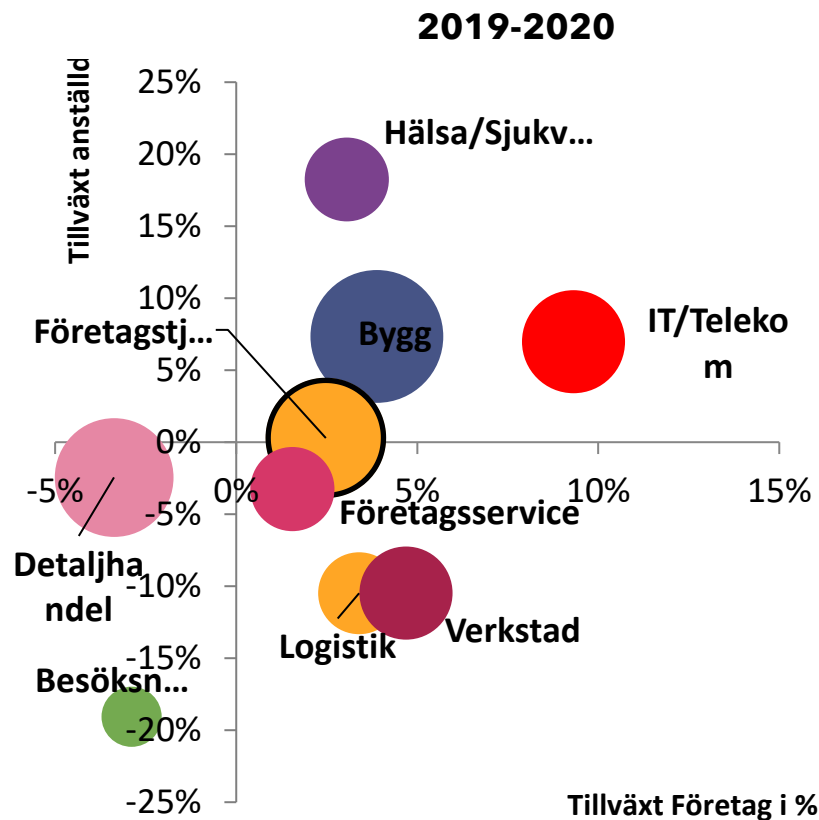
- Företagstjänster växer mest i antal företag.
- IT/Telekom växer mest i anställda. (Bla. Nasdaq Technology AB)

Not: Alla branscher som totalt anställer minst 720 heltidstjänster

Pandemins påverkan på Umeås största branscher

Tillväxt i företag och anställda

Växande & Krympande Sektorer

Finns jobben inom Sveriges växande eller krympande branscher?

Växande branscher

- IT/Telekom
- Företagstjänster
- Bygg
- Utbildning
- Vatten/Avfall
- Energi
- Fastigheter
- Okänd
- Huvudkontor

Medelväxande branscher

- Företagsservice
- Verkstad
- Hälsa/Sjukvård
- Areella
- Finans/Försäkring
- Logistik
- Kemisk industri
- Detaljhandel
- Utvinningsindustri
- Partihandel
- Besöksnäring
- Life Science

Krympande branscher

- Metallvaruindustri
- Livsmedelsindustri
- Gummi/Plast
- Trävaruindustri
- Offentlig
- Textilindustri
- Intresseorganisationer
- Övrig tillverkningsindustri
- Media
- Papper/Massa
- Elektronikindustri
- Stål/Metall
- Offentlig
- FoU

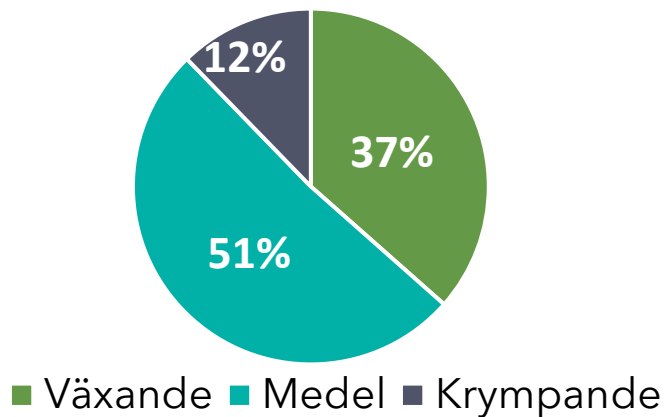
- *Vi ser på tillväxten i antal anställda 2016-2021 för alla branscher i Sverige*
- *Branscher som växer mer än Sverigemedel under perioden (+8,3 %) kategoriseras som "Växande" sektor*
- *Branscher som växer, men långsammare än Sverigemedel, ingår i "Medelväxande"*
- *Branscher som minskar i anställda ingår i "krympande"*

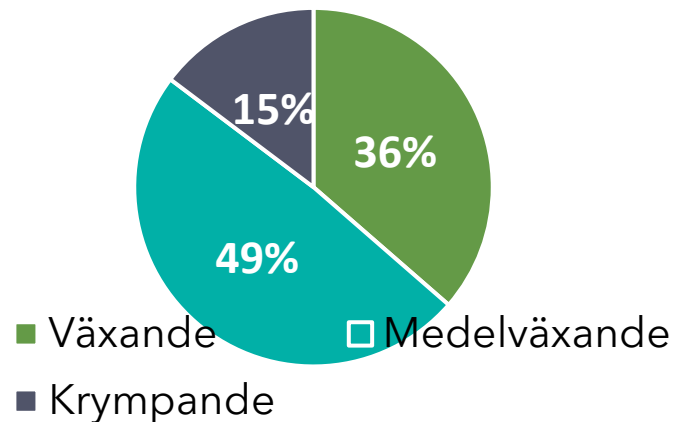
Växande och Krympande branscher

Andel anställda inom respektive sektor 2021

Umeå

Sverige

Kommentar:

- Största delen av regionens näringsliv arbetar inom medelväxande branscher.

Branschbalans

Branschbalans

Tre sektorer

Tillverkande

Branscher som är basen för näringslivet

- Bioteknik och läkemedel
- Byggnadsindustri
- Lantbruk, skogsbruk, fiske
- Livsmedel
- Pappers/Massaindustri
- Parti- och agenturhandel
- Stål/Metallindustri
- Textilindustri
- Tillverkning elektronik
- Trä/Möbelindustri
- Verkstad och Fordon
- Övrig Tillverkning och Utvinning

Företagsstödjande

Branscher som bl.a stödjer den tillverkande sektorn

- Creative/Copyright Industries
- Finans och Försäkring
- Företagstjänster
- Huvudkontor och Holding
- IT/Telekom utom tillverkning elektronik
- Logistik
- Okänd

Ortstjänster

Branscher som skapar attraktivitet att bo lokalt

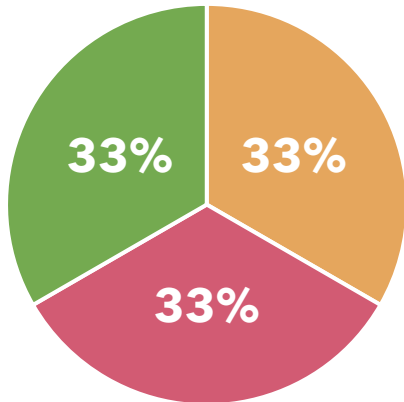
- Besöksnäring, Event & Sport
- Detaljhandel
- Energi
- Fastigheter
- Föreningar, intressebevakning, bibliotek
- Hälslo & sjukvård
- Offentlig förvaltning
- Omsorgsverksamhet
- Utbildning
- Vatten, avfall, återvinning
- Individinriktade privata tjänster

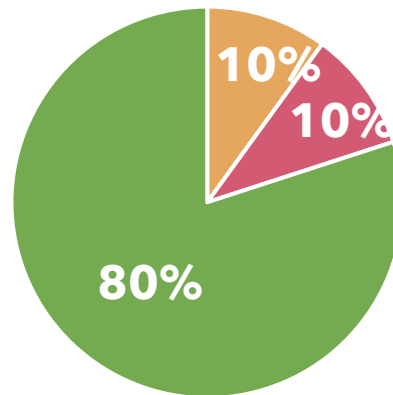
Branschbalans; Olika typer av kommuner

Fördelning av anställda i de olika sektorerna - exempelbild på olika fördelningar

Storstadskommun

Industrikommun

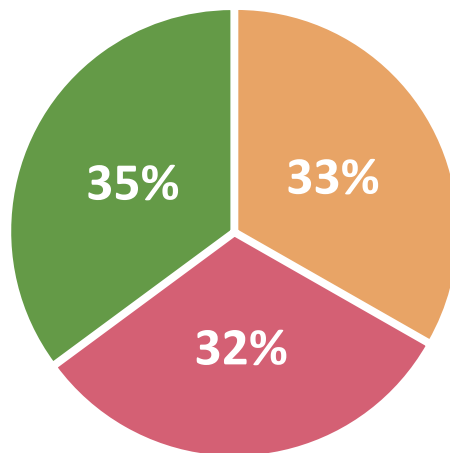
■ Företagsstödjande ■ Ortstjänster ■ Tillverkande

Branschbalans

Andel anställda inom respektive sektor

Umeå 2021

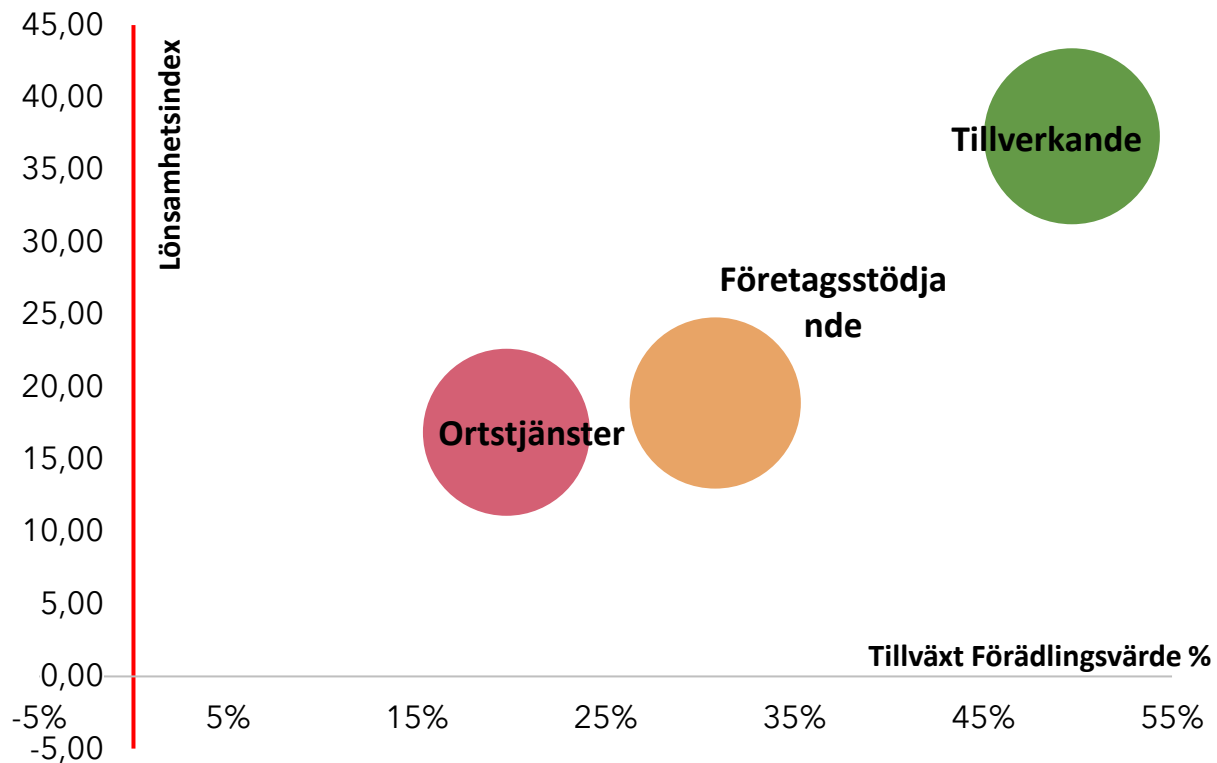

■ Företagsstödjande ■ Ortstjänster ■ Tillverkande

Kommentar:

- Umeå har en bra branschbalans som under perioden blir bättre.

Lönsamhet 2021 & Tillväxt i förädlingsvärde 2016-2021

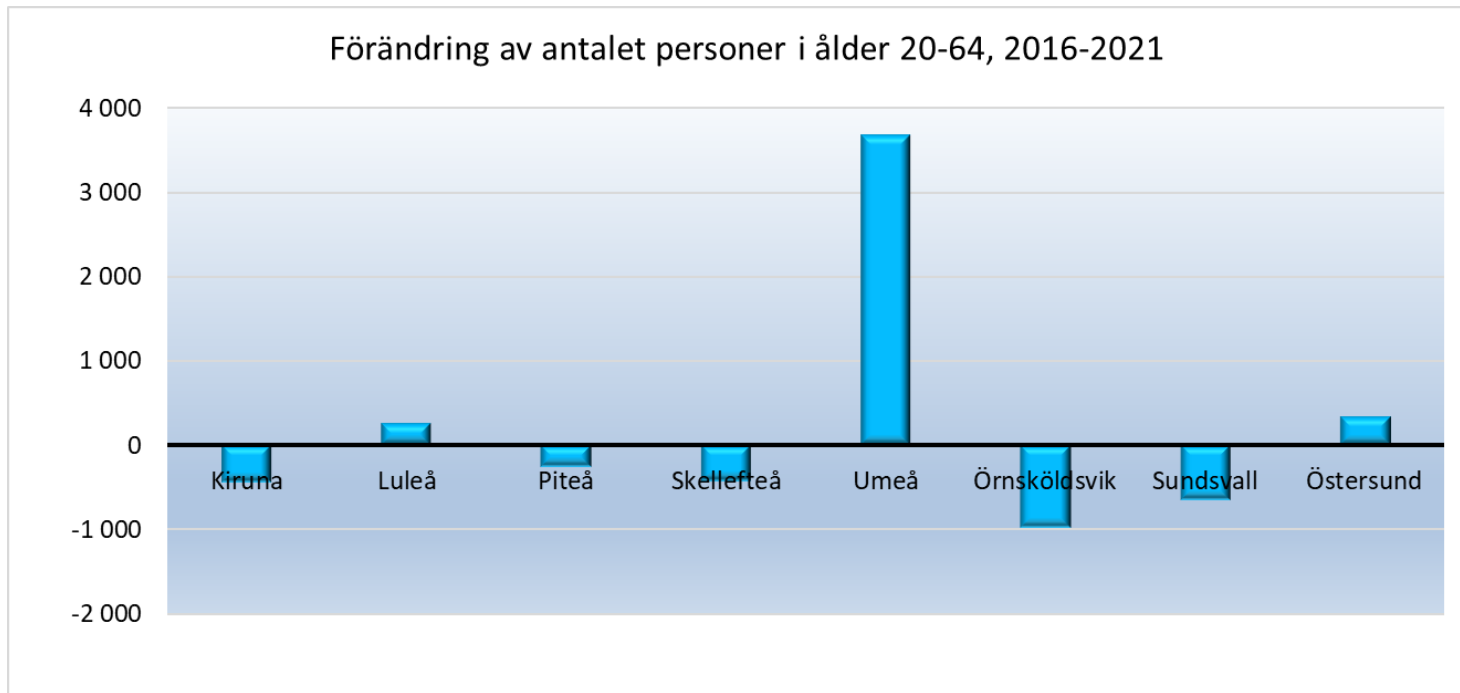
Kommentar:

- Lönsamhet och tillväxt i alla sektorer speciellt i Tillverkande.

Tillväxt och kompetens i Umeå

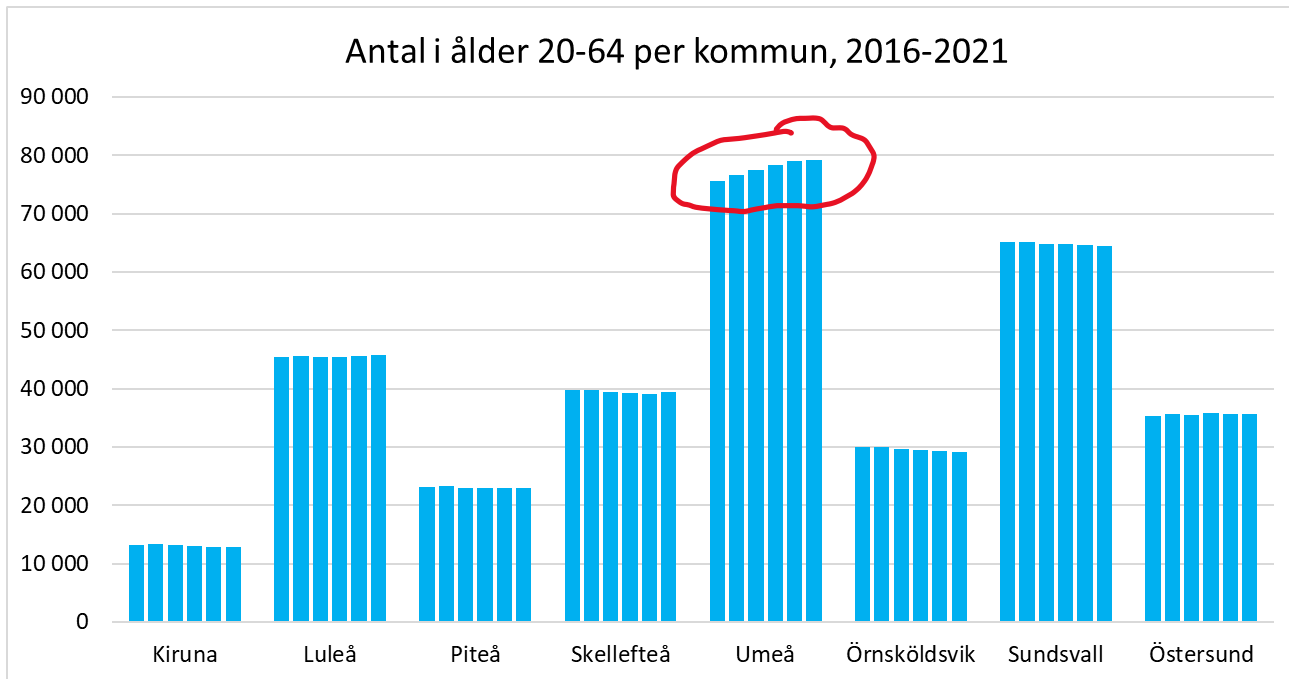
Tillväxt av personer i ålder 20-64 år

Av de större Norrlands-kommunerna har bara Luleå, Umeå och Östersund en tillväxt av arbetsförbefolkning. Ökningen i Luleå och Östersund är dock väldigt liten.

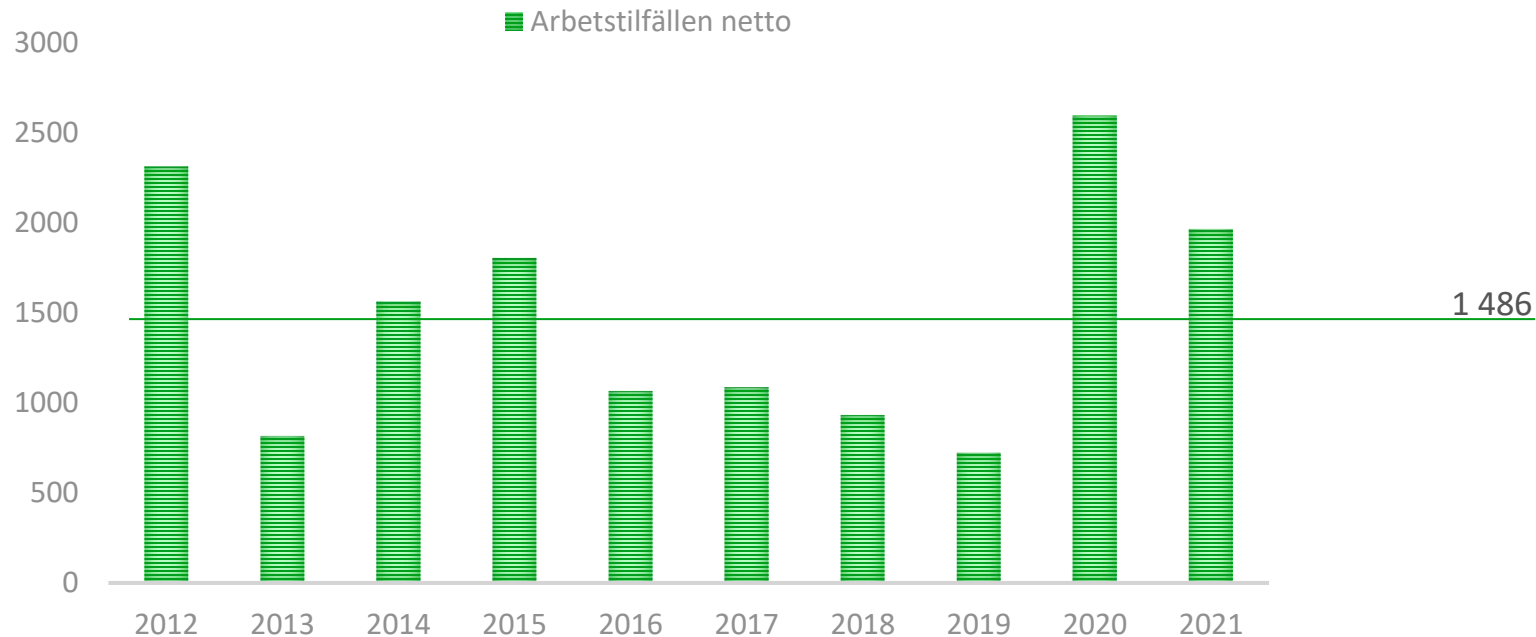
Tillväxt av personer i ålder 20-64 år

Av de större Norrlands-kommunerna har bara Luleå, Umeå och Östersund en tillväxt av arbetsför befolkning. Ökningen i Luleå och Östersund är dock väldigt liten.

Tillväxt i antal arbetstillfällen

Tillväxt arbetstillfällena (netto) Umeå 10 år (14 863)

*ny beräkningsmetod från 2020
källa SCB

Klimatneutralt Umeå 2040

Mikael Brändström
Utvecklingschef

Vad hände på COP27 i Sharm el-Sheikh, Egypten?

Closing plenary

10th meeting (cont..)

- 6 (a-b)
- 7
- 12
- 13
- 14
- 15
- 8(b)
- 8(c)

United Nations
Climate Change

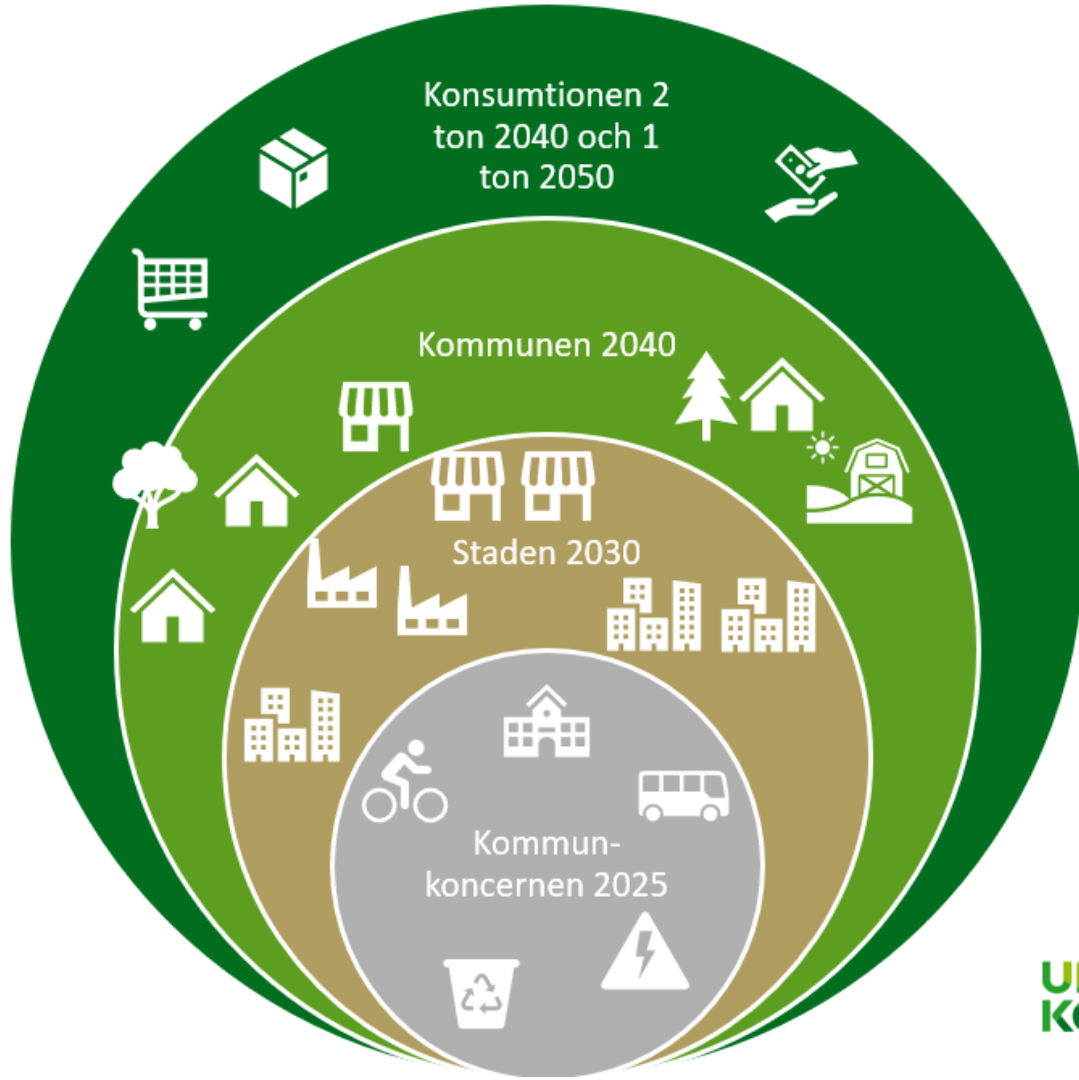

COP27

- **Summering** – Mötet klubbade bland annat en fond för skador och förluster där rikare länder ska avsätta pengar till fattigare länder som drabbas av klimatkrisen. Inga konkreta beslut om minskade utsläpp. Mål om att stanna inom 1,5 graders uppvärmning ligger kvar.
- **Läget är akut** – Vi går mot 2,4 graders uppvärmning till slutet av seklet.
- **Viktigt med ökade ambitioner** – COP 28 kräver skärpta klimatplaner och att gå från ord till handling.

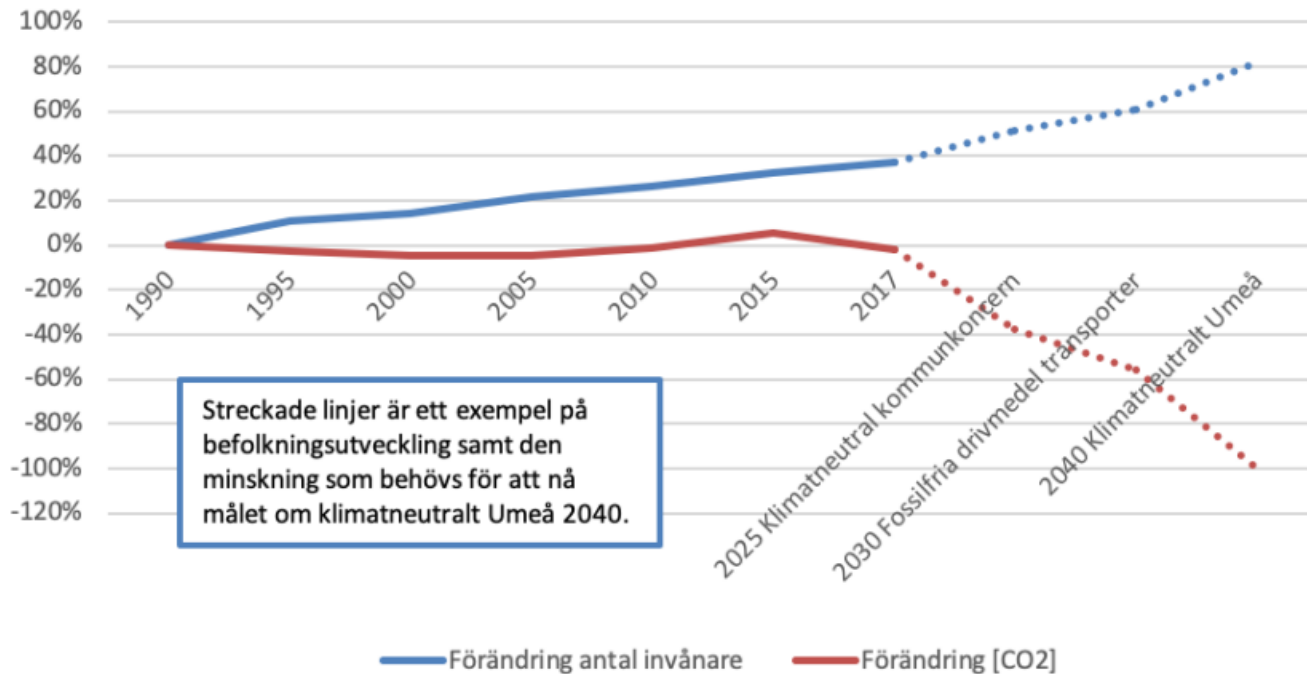
Umeås lokala klimatmål

- Antagna KF febr. 2020
- Både klimatneutralitet (= territoriella utsläpp/produktionsperspektiv) och konsumtionsperspektiv
- Minskningstakt i enl. med Parisavtalet

Vårt gemensamma "månprojekt"!?

Förändring befolkningsutveckling och CO₂-utsläpp Umeå

Figur 1: Förändring av territoriella koldioxidutsläpp och befolkningsutveckling i Umeå.

Klimatneutralitet - Nuläge

Analys av utsläpp 2018

339 kt

Transport

131 kt

El och fjärrvärme

90,76 kt

Övrigt (Arbetsmaskiner...)

69,00 kt

Industri

32,67 kt

Jordbruk

16,00 kt

Avfall
0,3 kt

- Hämtat från verktyget ClimateOS
- Visar territoriella utsläpp - de utsläpp som ska minska för att nå klimatneutralitet
- Inkluderar därför inte till exempel inrikes/utrikes flyg, livsmedel osv.

Klimatpåverkan från kommunkoncernen

- Byggande av fastigheter och anläggningar
- Energianvändning och fjärrvärme
- Fordon och transporter
- Livsmedel (konsumtionsbaserade utsläpp)

Umeå kommunkoncern står för ungefär 20 % av Umeås totala territoriella utsläpp.

”Definitionen av galenskap
är att göra samma sak om
och om igen och förvänta
sig ett annorlunda resultat”

Albert Einstein

För att nå våra klimatmål arbetar vi tillsammans med andra på olika nivåer och på nya, olika sätt

LOKAL AKTÖR, ex.
kommunkoncern

INTERN
HANDLINGS-
PLAN, ex. ÅGP

AKTÖRER
I UMEÅ

UMEÅ KLIMAT-
FÄRDPLAN,
lokalt
klimatkontrakt

UMEÅ MED
STATEN

KLIMAT-
KONTRAKT
2030

UMEÅ MED
EU

100 KLIMAT-
NEUTRALA
STÄDER, Climate
city contract

Åtgärdsprogram inom området klimat

- Transporter (inklusive hållbart resande)
- Bygg och anläggning
- Energi, el och fjärrvärme
- Cirkulär ekonomi

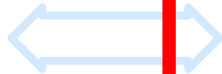

För att nå våra klimatmål arbetar vi tillsammans med andra på olika nivåer och på nya, olika sätt

LOKAL AKTÖR, ex.
kommunkoncern

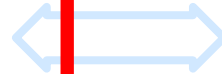
INTERN
HANDLINGS-
PLAN, ex. ÅGP

AKTÖRER
I UMEÅ

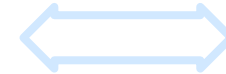
UMEÅ KLIMAT-
FÄRDPLAN,
lokalt
klimatkontrakt

UMEÅ MED
STATEN

KLIMAT-
KONTRAKT
2030

UMEÅ MED
EU

100 KLIMAT-
NEUTRALA
STÄDER, Climate
city contract

Anslutning till Umeå klimatfärdplan

- För att lyckas med en effektiv klimatomställning krävs omfattande samarbete mellan olika aktörer.
- Därför kan organisationer, företag, akademi och offentliga verksamheter i Umeå nu ansluta till Umeå klimatfärdplan.
- Aktörerna åtar sig att arbeta tillsammans för att skynda på Umeås klimatomställning och kraftfullt minska klimatutsläppen i enlighet med Parisavtalet.
- Läs mer på: [Umeå klimatfärdplan - Umeå kommun \(umea.se\)](https://www.umea.se)

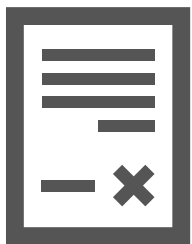

Organisationer som anslutit till Umeå klimatfärdplan

- AB Bostaden
- AFRY
- Balticgruppen AB
- Blå Huset Hotell Umeå AB
- Coompanion Västerbotten
- Dåva deponi och avfallscenter i Umeå AB
- Esam AB
- Handelsbanken Umeå City
- Hotell drift CL Umeå AB (Clarion Hotel Umeå)
- Hållbar Teknik Sverige AB
- Infrastruktur i Umeå AB
- Link Arkitektur AB
- Länsförsäkringar Västerbotten
- Martin & Servera Logistik AB
- Norra Skog
- OF Bygg AB
- OK Västerbotten
- Polarbrödsgruppen AB
- Ragn-Sells Recycling AB
- Region Västerbotten
- RISE
- SCA
- Skanska
- StjärnaFyrkant (LTS Telekommunikation AB)
- Sveriges lantbruksuniversitet,
- Umeå
- Swedavia Umeå Airport
- Tyréns Sverige AB
- Umeå Energi AB
- Umeå Hamn AB
- Umeå kommun
- Umeå Kommunföretag
- Umeå Parkerings AB
- Umeå universitet
- Vakin
- VNB Byggproduktion
- Volvo GTO Umeå
- White arkitekter AB

För att nå våra klimatmål arbetar vi tillsammans med andra på olika nivåer och på nya, olika sätt

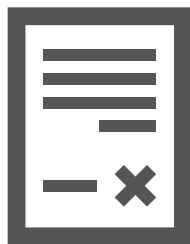
LOKAL AKTÖR, ex.
kommunkoncern

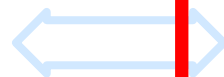
INTERN
HANDLINGS-
PLAN, ex. ÅGP

AKTÖRER
I UMEÅ

UMEÅ KLIMAT-
FÄRDPLAN,
lokalt
klimatkontrakt

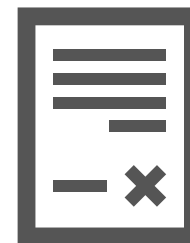
UMEÅ MED
STATEN

KLIMAT-
KONTRAKT
2030

UMEÅ MED
EU

100 KLIMAT-
NEUTRALA
STÄDER, Climate
city contract

23

städer i satsningen
Klimatneutrala
städer 2030

9 från 2019

+14 från oktober 2021

För att nå våra klimatmål arbetar vi tillsammans med andra på olika nivåer och på nya, olika sätt

LOKAL AKTÖR, ex.
kommunkoncern

INTERN
HANDLINGS-
PLAN, ex. ÅGP

AKTÖRER
I UMEÅ

UMEÅ KLIMAT-
FÄRDPLAN,
lokalt
klimatkontrakt

UMEÅ MED
STATEN

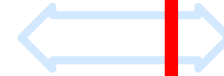
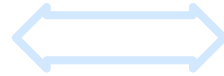

KLIMAT-
KONTRAKT
2030

UMEÅ MED
EU

100 KLIMAT-
NEUTRALA
STÄDER, Climate
city contract

Umeå en av 100 klimatneutrala & smarta städer 2030

- En av EU:s 5 “uppdrag”, ska leverera & visa upp 100 klimatneutrala & smarta städer till 2030
- De 100 städerna ska vara föregångare där andra EU-städer kan inspireras/ta lärdom av i hur de ska bli klimatneutrala till 2050
- 377 EU-städer anmälde sitt intresse, 7 svenska städer blev utvalda

**NET
ZERO
CITIES**

Vad händer nu?

- En viktig “kvalitetsstämpel” – många EU-utlysningar kommer endast att vara öppna för de 100 städerna
- I nästa steg kommer 30 städer att väljas ut – ekonomiskt och kunskapsmässigt stöd, avsatt 350 miljoner Euro till “uppdraget”

**UMEÅ
KOMMUN**

Framåtblick

- De åtaganden vi har idag är inte tillräckliga på lång sikt, men ger oss förutsättningar och lärdomar som leder omställning
- Med program Klimatneutralt Umeå 2040 har vi ett ramverk och organisering på plats
- Fokus på klimatinvesteringsplaner
- Utvecklingsanslag för klimat startar under 2023

Social hållbarhet

Annika Dalén

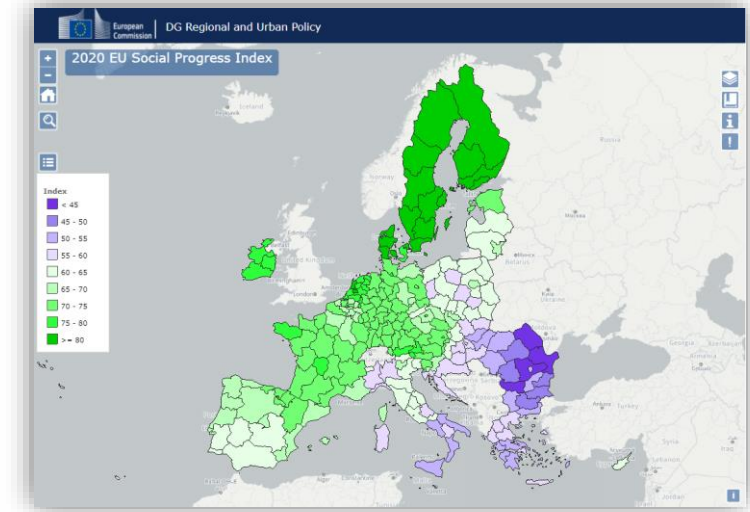
Utvecklingsstrateg

Övergripande planering,
sambälsbyggnadsförvaltningen

Social hållbarhet - Nuläge

- Övre Norrland är EU:s mest socialt hållbara region (ESPI 2020)
- Hög grad av tillit
- Långsiktigt strategiskt arbete med social hållbarhet och jämställdhet
- Helhetsperspektiv av stor betydelse

Social hållbarhet - Nuläge

Unga 20

Hur mår tonåringarna i Umeå kommun?

Vårdskartläggning 2021

En övergripande vårdskild över våldet i Umeå. Ett underlag för det fortsatta arbetet framåt ett Umeå fritt från våld.

Agenda 2030 i Umeå kommun

En redovisning av implementeringen av PÅS 17 globala mål.

Så trivs äldre i flerbostadshus i Umeå kommun

SCB:s medborgarundersökning 2020 Umeå kommun

UMEÅ UNIVERSITET

Start > Färdning > Socialt kapital som en resurs i planering och design av socialt hållbara och hälsotjänande bostadsområden: En

Socialt kapital som en resurs i planering och design av socialt hållbara och hälsotjänande bostadsområden: En mixad metodstudie

FORSKNINGSPROJEKT I det här projektet kommer vi att mäta och följa upp det sociala kapitalet på bostadsområdesnivå i Umeå kommun, för att få kunskap om hur det påverkar hälsa och välbefinnande för olika sociala grupper. Vi kommer att jämföra med tidigare insamlad material och undersöka hur förändringen ser ut över tid.

Tillitsbarometern

Levande rapport 1: Tillitsbarometern

Version 6, 2021
Kommande version: våren 2022

Jämlika liv 20

Hur mår Umeå kommuns invånare?

Umeås stadsdelar – så står det till!

Sociala stadsrumsanalyser och stadsdelbeskrivningar som underlag till gestaltning av bostadsområden för välbefinnande, tillit och trygghet

Report 1 - Godkänt av kommunstyrelsen 2020-12-27

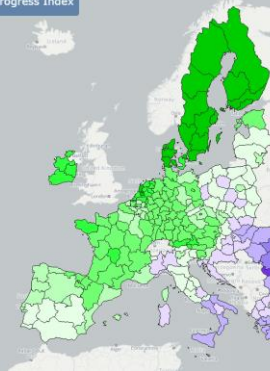
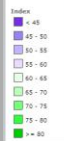
Kön, makt & politik!

1989-2019

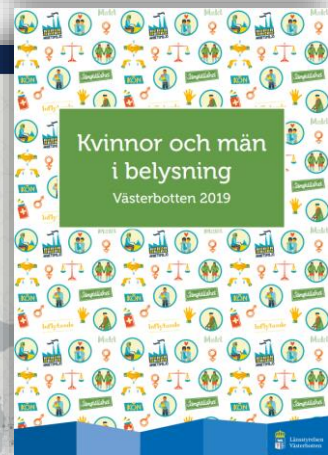
En analys av
Att höja kvaliteten genom aktivt jämställdhetsarbete i förskolor och för 100 procent av befolkningen i Umeå kommun. Umeå kommun har varit först i Sverige att uppnå detta. Många vill mer kvinnor ska uppträda

European Commission | DG Regional and Urban Policy

2020 EU Social Progress Index

Kvinnor och män i belysning Västerbotten 2019

1. Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden

- Enda större kommunen i landet utan ett av polisen utpekat utsatt område
 - Samverkan och förebyggande arbete
- Medborgardialog om segregation
- Våldskartläggning:
 - Låg förekomst av våld i Umeå
 - Små könsskillnader, förutom sexuellt våld

2. Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv

- Normer kopplade till maskulinitet och femininet (UNGA 20)
 - utseende och idrott som statusmarkörer för ungdomar
- Jämställdhetsarbetet viktig del i arbetet för klimatneutralitet
 - systematiskt utmana normer:
 - Skillnader i transportbeteende
 - Könsskillnader i konsumtion

3. Barns uppväxtvillkor

- Tjejer mer stress, huvudvärk, magont, svårigheter att somna, etc.
- 14% av killarna håller inte med om att alla människor är lika mycket värda.
- 5,5% av minderåriga i ekonomiskt utsatt hushåll 2020
- Utländsk bakgrund och ensamstående förälder riskfaktorer

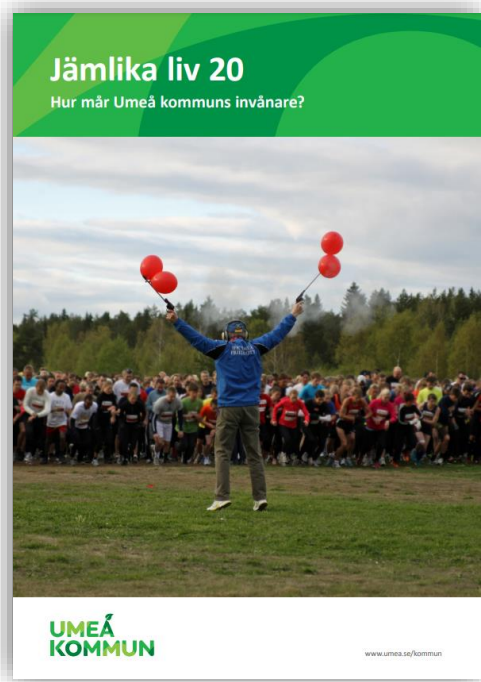
4. Boende och bebyggelsemiljö

- Känsla av ensamhet större bland äldre kvinnor än äldre män
- Något ökande otrygghet:
 - 92% av killarna och 55% av tjejerna känner sig trygga när de går ensamma hem på kvällen
- 32 hemlösa per 10 000 invånare – Sveriges genomsnitt

5. Arbete och försörjning

- Könnssegregerad arbetsmarknad
- Högre ohälsotal för kvinnor än för män
- Fler kvinnor beroende av sambos inkomst
- Sjukpenningtal och andel människor beroende av försörjningsstöd lågt i Umeå kommun.

Framåtblick

- Bra position i många områden relativt övriga Sverige.
- Vissa områden trögrörliga – kräver riktade insatser, innovativa arbetssätt, uppföljning:
 - Arbetslöshet
 - Mäns våld mot kvinnor
 - Ojämställdhet i hälsa
 - Segregerad arbetsmarknad
- Lågkonjunktur: Större påverkan på de med ingen eller liten marginal – större andel kvinnor och personer med utländsk bakgrund
- Viktigt att bygga vidare på det förebyggande arbetet och samverkan.

Digitalisering

Thomas Molén, CDO/digitaliseringsstrateg
Stadsledningskontoret

Mål 5: Digital transformation

För att klara kompetensförsörjningen, förbättra arbetsmiljön och ge bättre medborgarnytta ska de möjligheter som den digitala transformationen innebär vara förstahandsalternativet för Umeå kommuns verksamhetsutveckling

Kommunal sektor står inför stora utmaningar

- Demografiska förändringar
- Kompetensförsörjning
- Ökade förväntningar från medborgare och företag

➔ Digitalisering har stor potential att bidra till lösningar på våra samhällsutmaningar!

”SKR visar att Sverige år 2030 kommer att ha ett rekryteringsbehov om cirka 300 000 individer för kommunsektorn, vilket ligger i paritet med det totala antalet som förväntas finnas tillgängliga på arbetsmarknaden samma år.”

”Vi behöver klara av 125 procent av välfärden i relation till dagens mått, med 75 procent av bemanningen.”

Källa: Voister

Johans Magnusson, professor SCDI Göteborgs universitet

Johan Magnusson: Välfärdssamhället riskerar att avvecklas

Johan Magnusson menar att kommuner behöver ställa om och att välfärdstjänsterna måste omorganiseras i grunden. Digitalisering kan vara en hjälp på vägen, men räcker inte. Foto: Adibestock, Göteborgs universitet

Om vi fortsätter att arbeta på samma sätt som idag kan vi inte förvänta oss ett annat resultat i morgon!

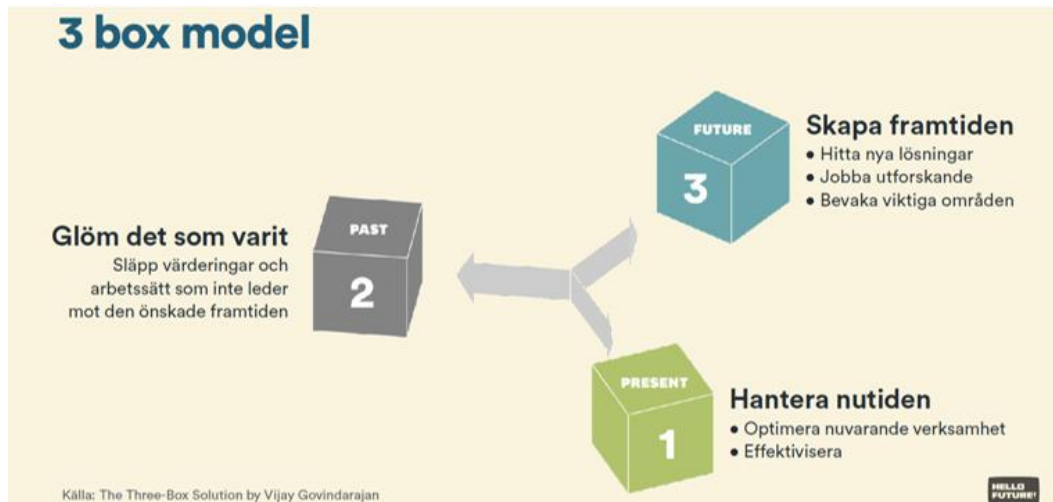
Vi behöver

- Genomföra omfattande effektiviseringar med stöd av digitalisering
- Skapa omställningsförmåga för att möta morgondagens utmaningar

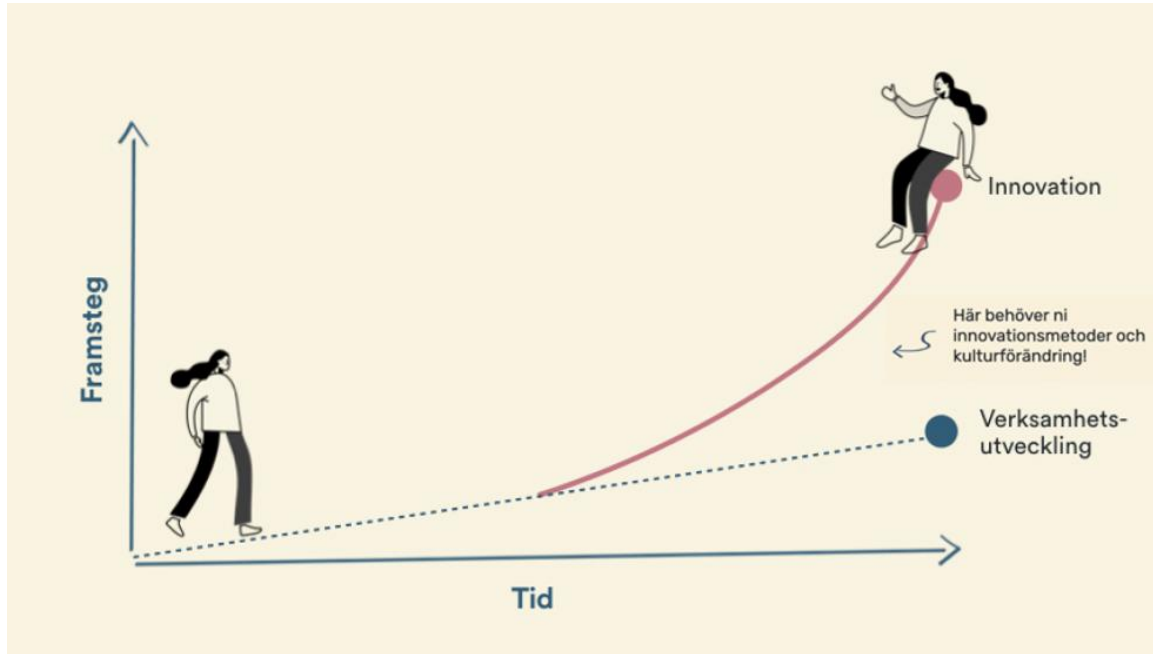
Skapa balans mellan nutid och framtid

Effektivisering och kontinuerlig verksamhetsutveckling kommer inte att räcka till.

➔ Vi behöver öka fokuset på att skapa vår framtid!

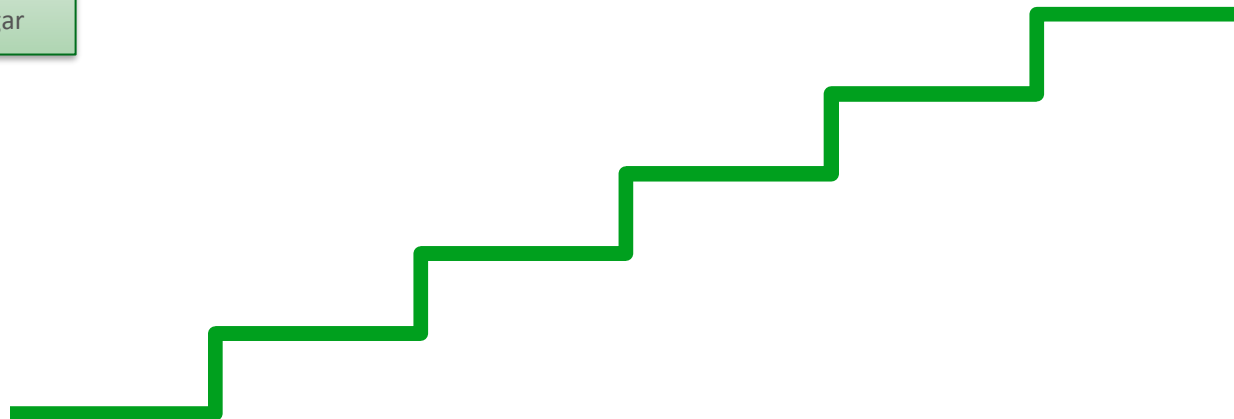
Skapa balans mellan nutid och framtid

Förutsättningar för digital transformation

Program Digital transformation 2023-24
Stort fokus på grundläggande förutsättningar

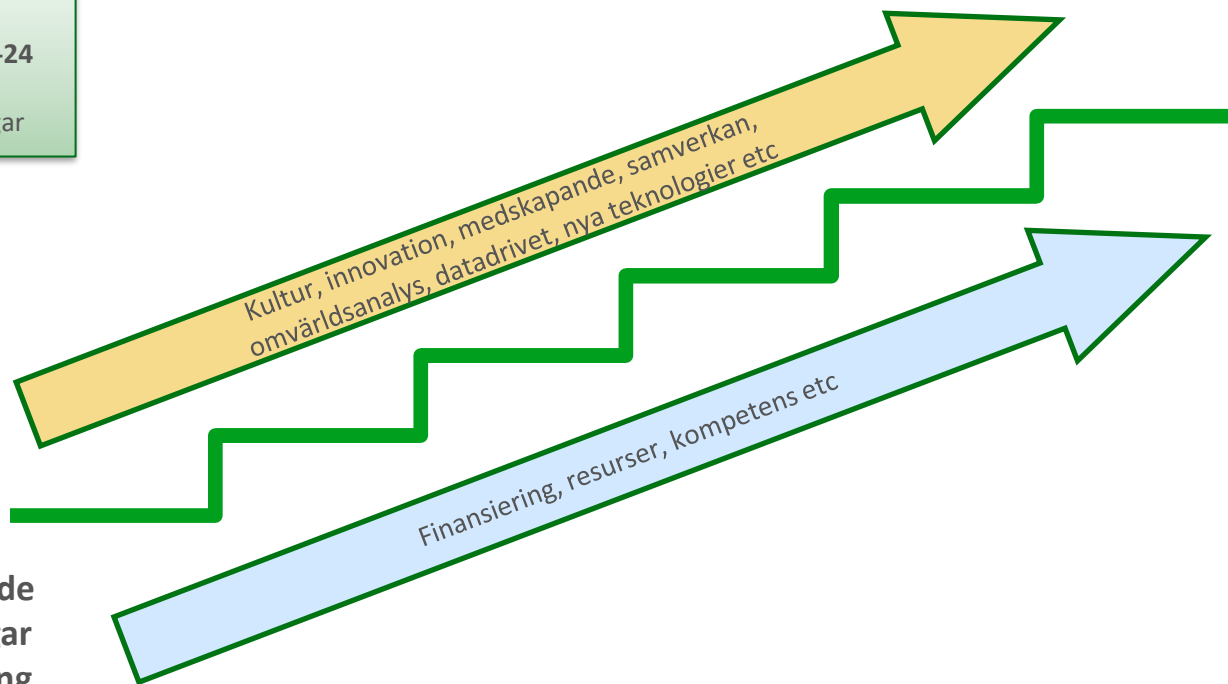
Säkra den framtida välfärden

Grundläggande förutsättningar för omställning

Förutsättningar för digital transformation

Program Digital transformation 2023-24
Stort fokus på grundläggande förutsättningar

Säkra den framtida välfärden

Grundläggande förutsättningar för omställning

Programmets fokusområden

Programmets **fokusområden** kopplar till SKR:s strategi *Utveckling i en digital tid*

Fokusområden

- Ledning, styrning och organisering
- Arkitektur och säkerhet
- Informationsförsörjning och digital infrastruktur
- Sammanhållen digital service

Programmets fokusområden

Programmets **fokusområden** kopplar till SKR:s strategi *Utveckling i en digital tid*

Ledning, styrning och organisering

Säkerställa att ledning, styrning och organisation baseras på samverkan och leder till rätt prioriteringar.

Nuläge

- Behov att öka kompetens och förståelse för digitaliseringens möjligheter
- Behov att öka fokuset på utveckling och innovation – idag stort fokus på förvaltning
- Behov att tillskapa och samordna resurser och förmågor för att driva digitaliseringen

Arkitektur och säkerhet

Skapa gemensamma regelverk och standarder för utveckling och förvaltning av digitala lösningar samt ett säkert informationsutbyte.

Nuläge

- Det saknas gemensamma ramverk och förmågor för arkitektur i tillräcklig omfattning
- Behov att öka det systematiska och riskbaserade informationssäkerhetsarbetet

Informationsförsörjning och digital infrastruktur

Säkerställa att information finns tillgänglig och kan utbytas på ett effektivt sätt. Skapa förutsättningar för en säker och effektiv IT-drift

Nuläge

- Begränsade förutsättningar att använda data som beslutsstöd
- Potential till ökad samverkan inom IT-området

Sammanhållen digital service

Tjänster ska utgå från användarnas behov och livshändelser. Fokus på behovet av sammanhållen digital service som baseras på samverkande processer och gemensamma lösningar.

Nuläge

- Behov att öka insikten om målgruppens behov
- Det saknas en gemensam målbild för en sammanhållen digital service i kommunkoncernen
- Arbetet med att nå kommunens antagna e-servicevision går för långsamt

Framåtblick

- Fortsätta skapa **grundläggande förutsättningar** för digitalisering
- **Öka förståelsen** för digitaliseringens roll i omställningen
- **Omvärldsanalysera** – identifiera trender och agera på de som är relevanta för kommunkoncernen
- Skapa förutsättningar för att använda **data som beslutsstöd**
 - uppföljning, drift, planering
- **Balansera** nutid och framtid
- Etablera **ekonomiska modeller** som skapar förutsättningar för omställning
- **Samverka** - förvaltningar, bolag, näringsliv, medborgare och akademi

Återsamling 14.50

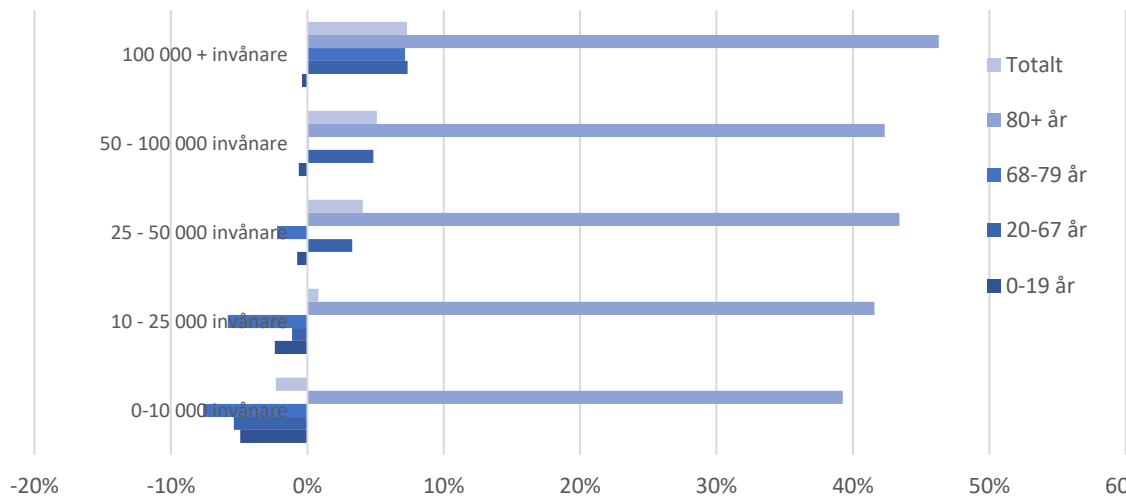
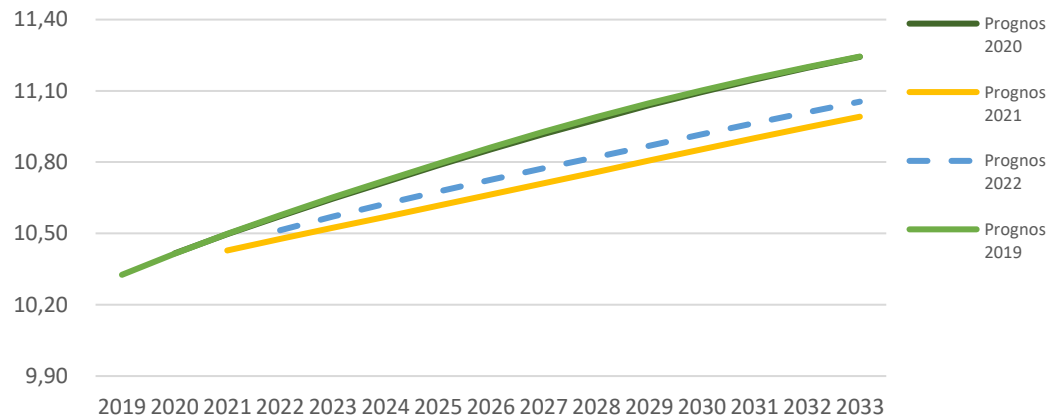
Framtid

Prognos demografi

Daniel Levisson
Statistiker

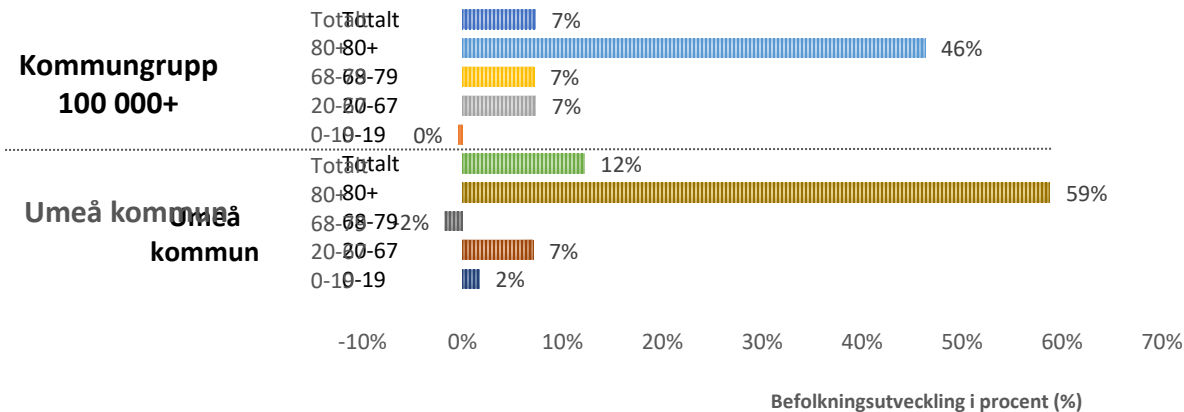
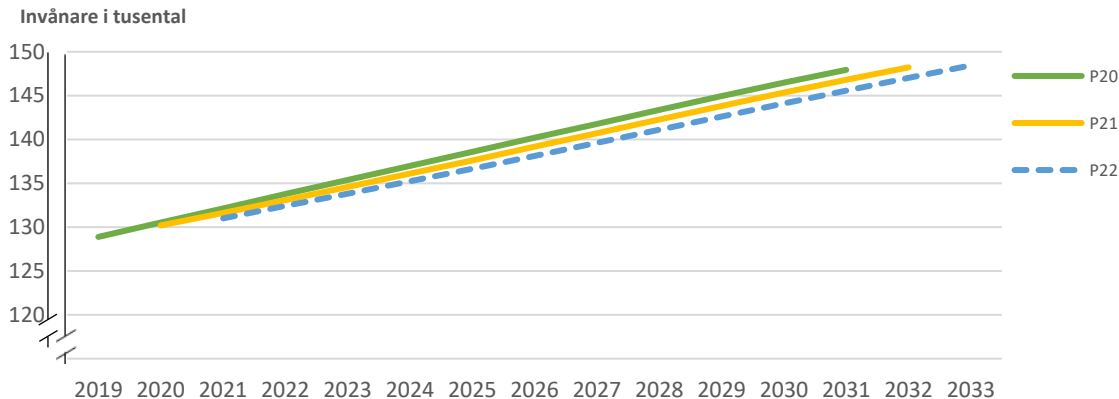
Lägre men fortsatt tillväxt

- Sverige fortsätter att växa, men i en lägre takt.
- Lägre fruktsamhet och därmed färre födda barn.
- Minskad inflyttning från utlandet till Sverige.
- Andelen och antalet äldre ökar fram till år 2032 i Sverige i alla kommunstorlekar
- Andelen barn minskar i alla kommungrupper.

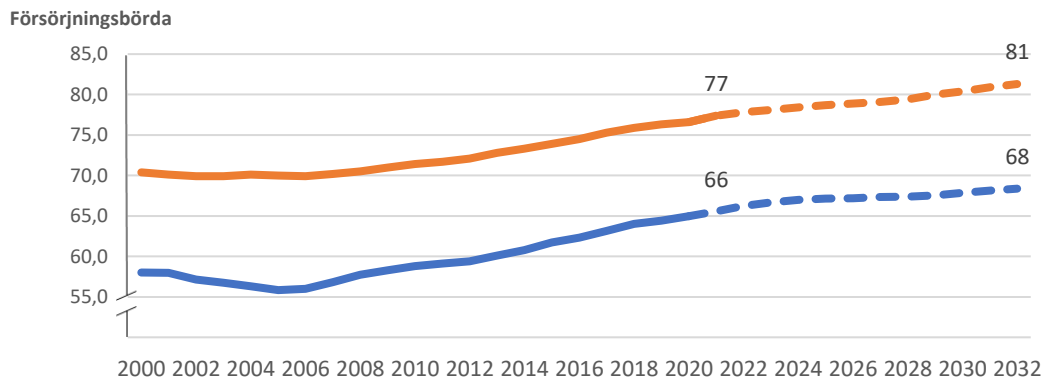
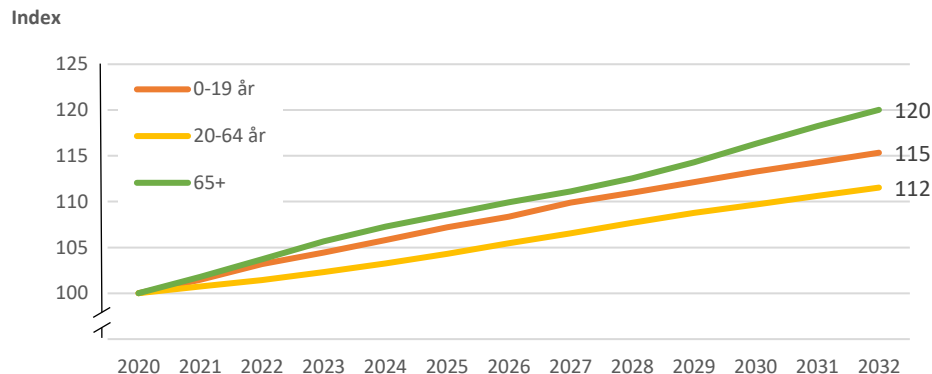
Pandemin bromsar in tillväxten

- Umeå fortsätter att växa, men i en lägre takt.
- Lägre fruktsamhet och därmed färre födda barn. Minskad inflyttning från utlandet till Umeå.
- Andelen och antalet barn ökar mer i Umeå än i vår kommungrupp.
- Andelen och antalet 80+ år ökar kraftigt.

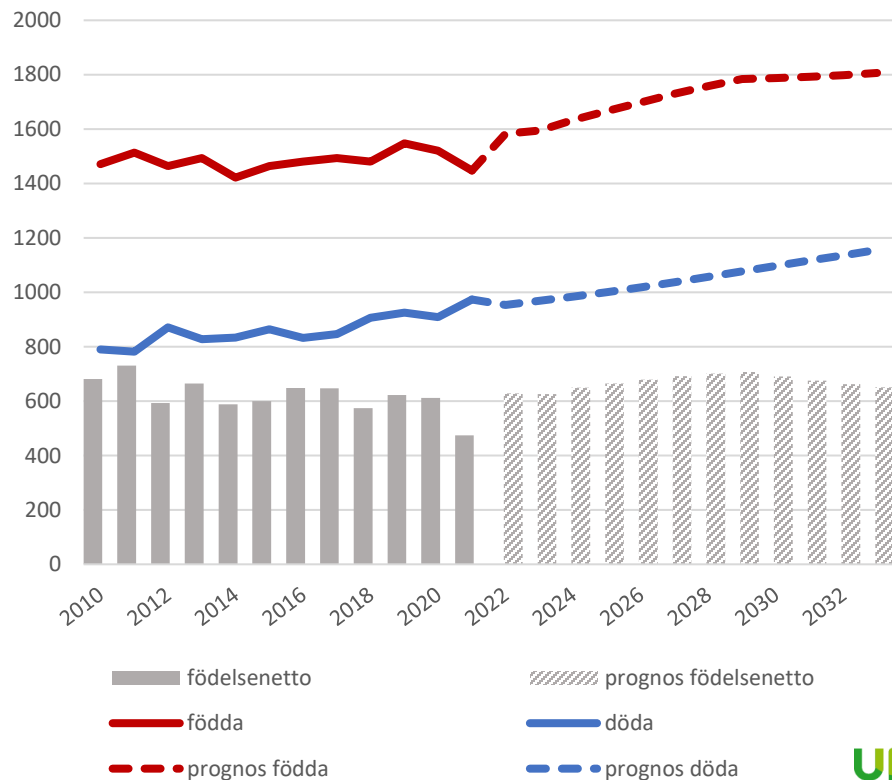
Färre ska försörja fler

- Äldre och yngre ökar mer än antalet i arbetsför ålder (20-64 år).
- Försörjningsbördan fortsätter att stiga, men i en lägre takt. Från dagens 66 till 68 år 2032.
- I Sverige är försörjningsbördan 77 för år 2021. För år 2032 förväntas försörjningsbördan stiga till 81.

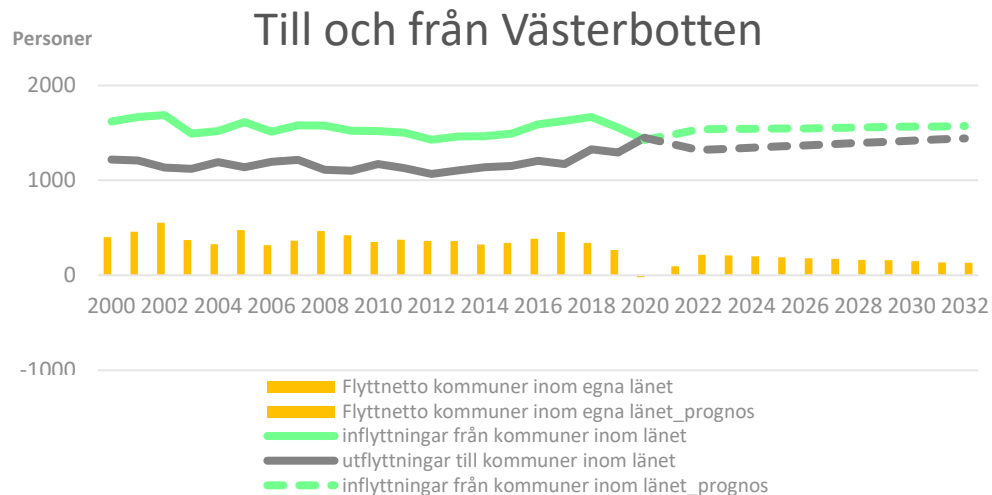
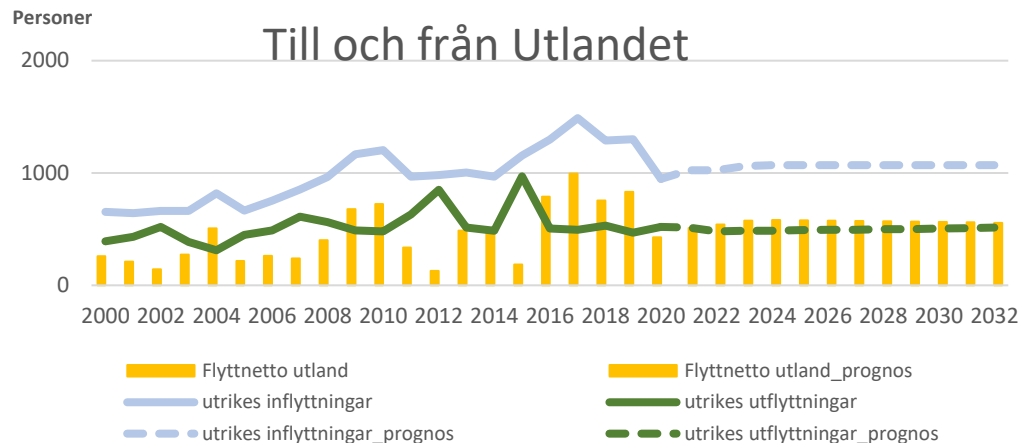
Den unga befolkningen driver på tillväxten

- Umeås unga befolkning medför att fler föds än dör.
- Ungefär en tredjedel av kommunerna i Sverige har positivt födelsenetto.

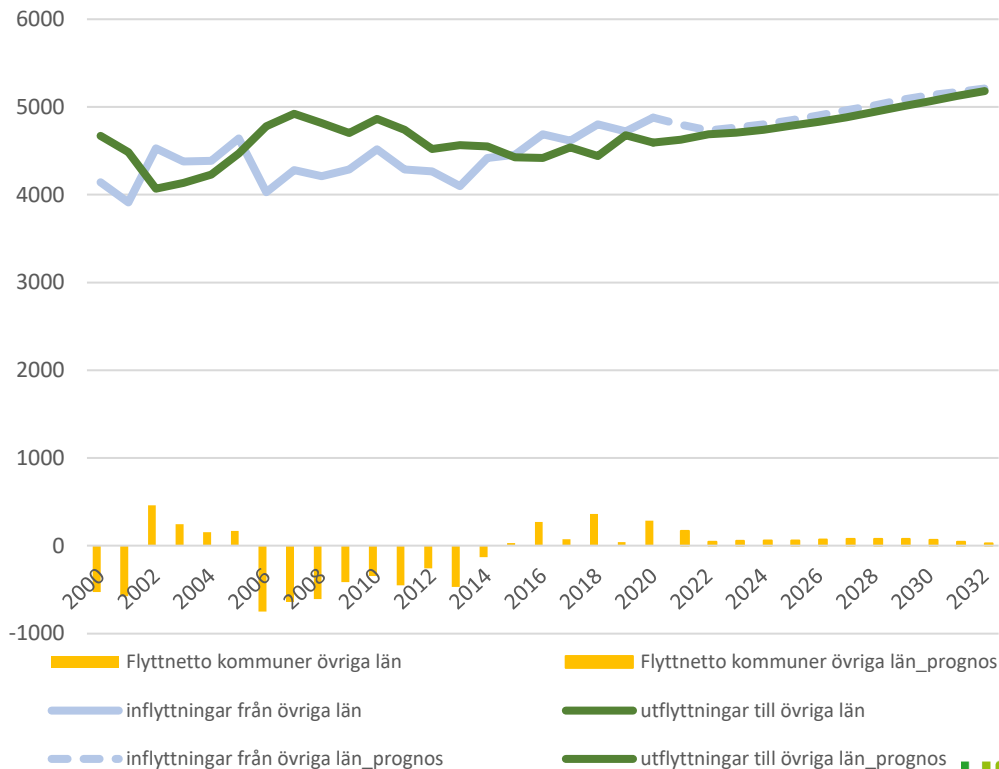
Kommunen beroende av starka flyttflöden

- Inflyttningen från utlandet har minskat kraftigt under pandemin
- Förväntad inflyttning från utlandet lägre framgent.
- Inflyttningen från övriga Västerbotten minskar över tid.
- Den framtida befolkningstillväxten kommer inte i huvudsak från utlandet eller Västerbotten.

Kommunen beroende av starka flyttflöden

- Tillväxten finns i inflyttning från övriga län.
- Den absolut starkaste flyttrelationen.
- Låga och lägre siffror än våra jämförelsekommuner.

Sammanfattning

- Umeås befolkning fortsätter att stiga och vi har en gynnsam försörjningsbörda
- Umeås unga befolkning bidrar till tillväxten genom att det föds fler än det dör varje år
- Flyttflödena från utlandet och det egna länet bromsar in.
- Potentialen finns i den stora flyttströmmen från övriga län.

Prognos näringslivskonjunktur

Peter Juneblad

Näringslivsdirektör

Norrlandsfondens konjunkturbarometer

November 2022 (OBS Västerbotten)

Kalendarium Pressrum Nyhetsbrev Bloggar Rapportering av medlemsuppgifter

Om oss ▼ Här finns vi ▼ Sakområden ▼ Medlemskap ▼ Rapporter och remissvar

NYHET

Undersökning: Företagen spår sämre tider

Företagen räknar med sämre tider, visar Svenskt Näringslivs företagarpanel. "Förväntningarna dyker det gäller försäljning, investeringar och även antalet anställda", säger chefsekonom Sven Olov Daur

INDUSTRIFÖRETAGEN I VÄSTERBOTTEN ÄR FORTSATT POSITIVA
TILL ORDERSTOCKARNAS STORLEK. NETTOTOTAL 32.

Tillverkningsindustrin signalerade i stället om ett fortsatt starkt läge och industrin i Västerbotten var också positivast i Norrland. Detta framför allt till följd av att företagen var fortsatt positiva till orderstockarnas storlek och till följd av att de tidigare relativt stora lagren har minskat. Däremot var företagen mer negativa till hur produktionsvolymerna kommer att utvecklas.

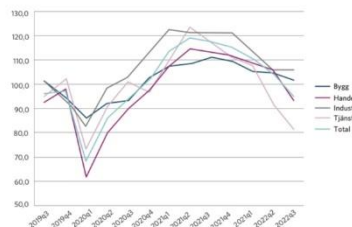
De privata tjänsteföretagen i Västerbotten signalerade om ett kraftigt försvagat stämningssläge och nu är läget svagt. Företagen var väsentligt negativare till hur verksamheterna och efterfrågan utvecklats och också i sina förväntningar på hur efterfrågan kommer vara framöver.

Byggföretagen i Västerbotten var i den senaste mätningen relativt neutrala i sina bedömningar och signalerade ett läge i nivå med det historiska snittet. Både bedömningarna av orderstockarnas storlek och bedömningar av hur antalet anställda kommer att utvecklas var relativt oförändrade.

VÄSTERBOTTEN

Konfidensindikatorn för näringslivet i länet försvagades i linje med övriga län och riket. Tillverkningsindustrin höll dock emot och rapporterade om ett starkare läge än normalt medan handeln försämrade sina bedömningar kraftigt.

Handeln i Västerbotten har på tre kvartal gått från ett mycket starkt till ett mycket svagt läge. Detta beror på att handlarna kvartal för kvartal blivit mer och mer negativa till hur försäljningsvolymerna utvecklats. Förväntningarna på de framtida försäljningsvolymerna har också successivt dragits ned och varulagren har ökat.

Vad säger näringslivet (input till kommunen)

- Se till att Umeå fortsätter växa och är en attraktiv plats att leva på
- Tillgång till kompetens
- Bostäder
- Tillgång till verksamhetsmark för etableringar och expansion
- Universitetet

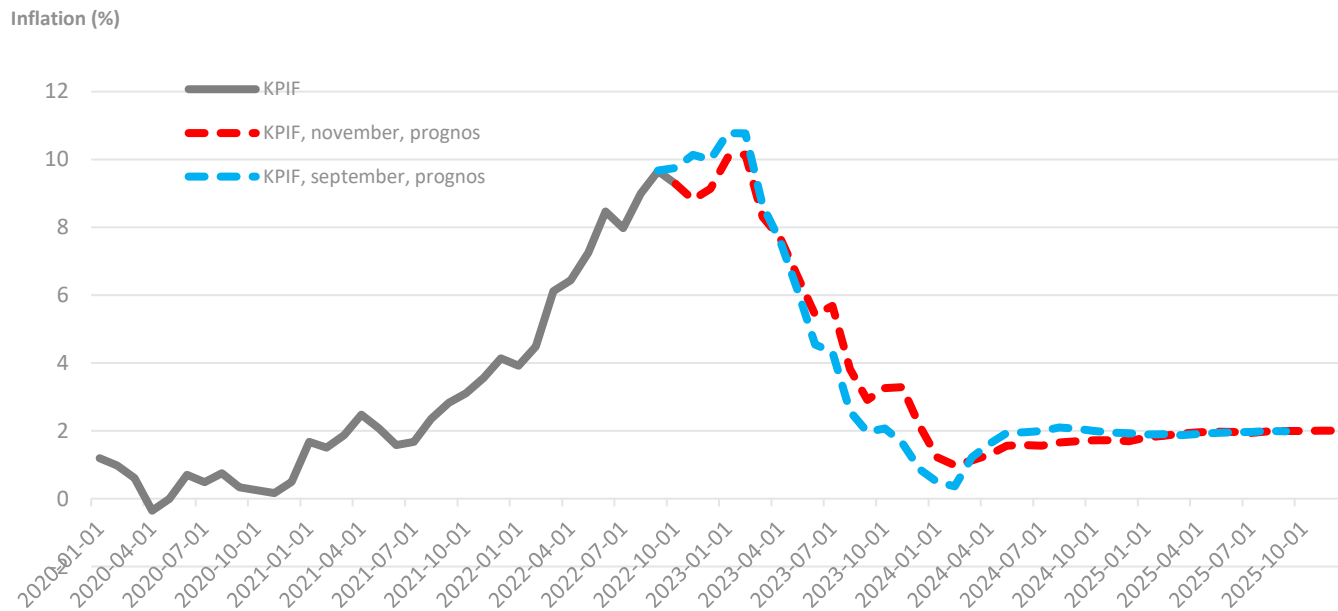
Sammanfattning: Oro samtidigt som Umeås position är betydligt starkare än många andra platser.

Prognos bostadsmarknad

Daniel Levisson
Statistiker

Förutsättningarna har försämrats

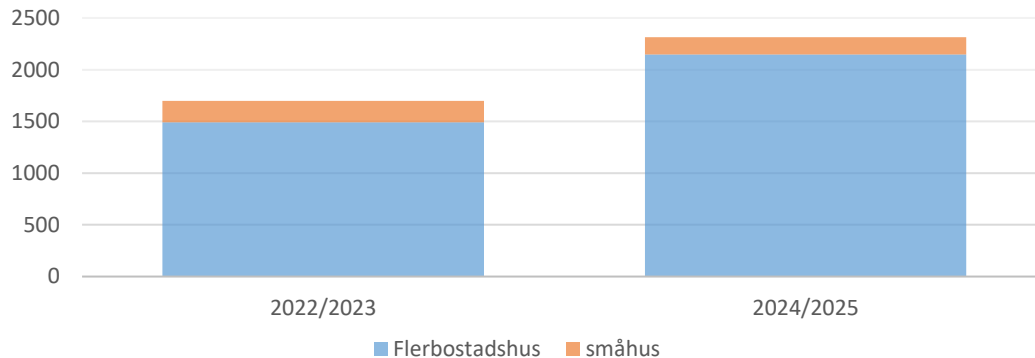
- Stigande inflation och högre styrränta
- Befolkningstillväxt är något lägre
- Sjunkande reallöner men låg arbetslöshet

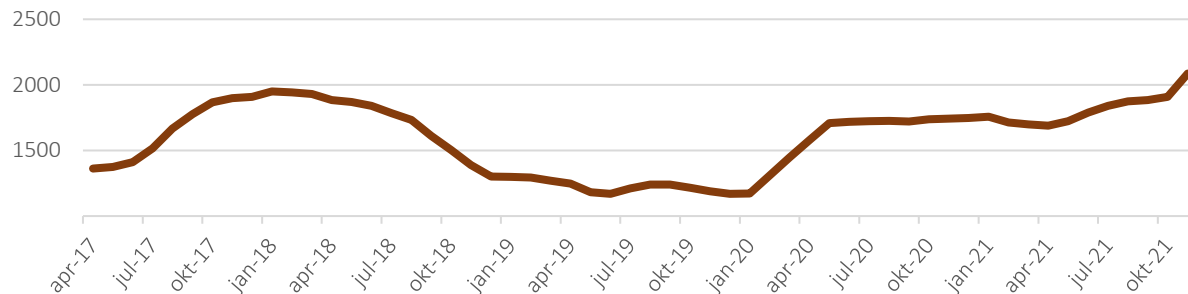
Men det byggs fortsatt bostäder i Umeå

- 2022 summeras bostadsbyggandet till 950-1 000 nya bostäder
- 2023 förväntas bostadsbyggandet ligga på cirka 600 - 800 bostäder
- Mycket är på gång **men** kommer det att påbörjas?

FÄRDIGSTÄLLDA
BOSTÄDER

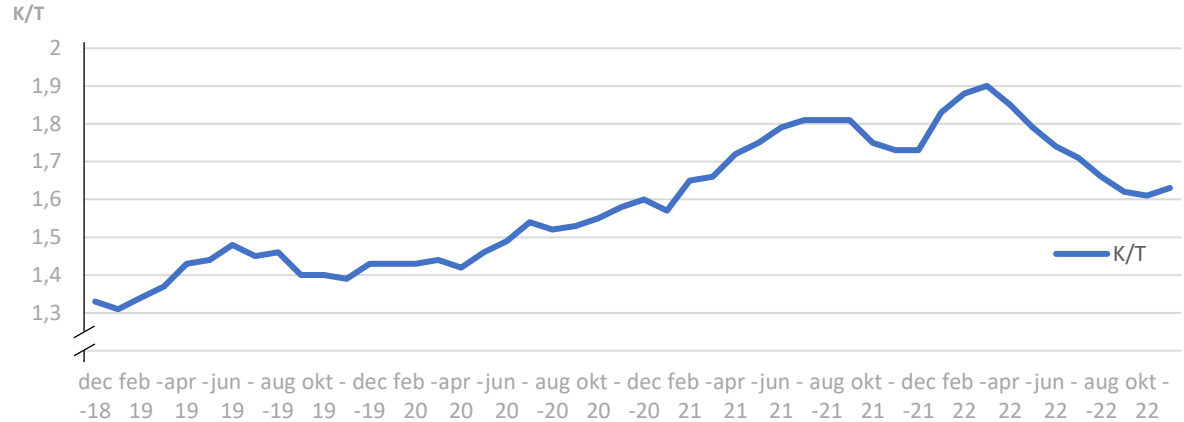

Antal bostäder på gång (glidande medelvärde)

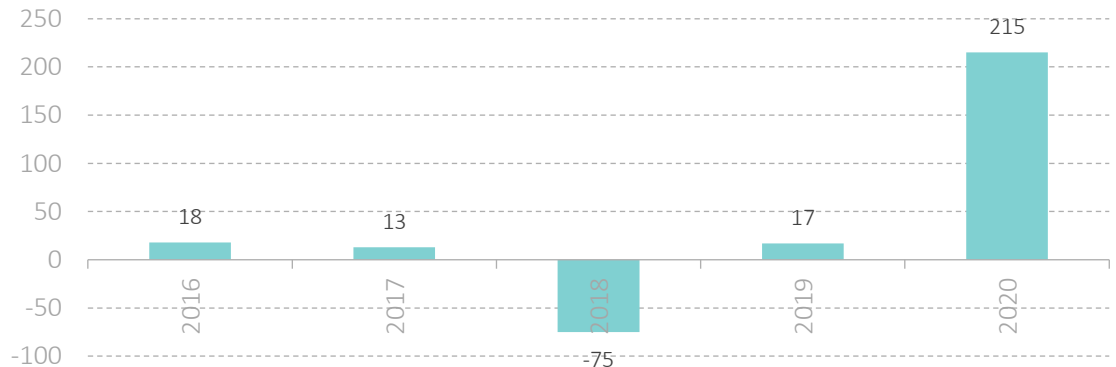

Pandemin påverkade med förändrade preferenser

- Med distansarbetet har fler efterfrågat större bostäder och småhus än tidigare
- Ser ett ökat tryck att bo på landsbygden.
- Prisnedgången på villor och bostadsrätter har eliminerat hela prisuppgången från 2021.

Nettoflytt landsbygd

Sammanfattning

- Förutsättningarna har försämrats avsevärt under det senaste året
- Väldigt stor osäkerhet om de underliggande faktorerna
- Mycket är i "pipeline", men kommer det att påbörjas?
- Gott om planer och projekt när förutsättningarna blir bättre

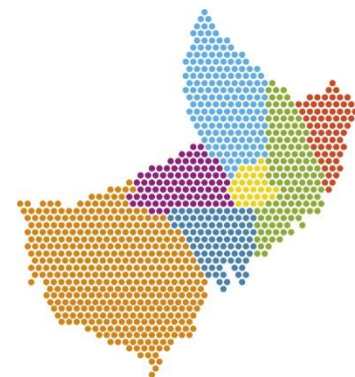
Prognos arbetsmarknad och kompetensförsörjning

Karin Ahnqvist
HR-direktör

Arbetsmarknad

- Arbetsutbudet i Sverige förväntas minska med lågkonjunktur, dock inte Norr-Västerbotten i samma utsträckning
- Arbetsmarknadsregionens underlag förväntas ej förändras nämnvärt under planperioden
- Post-Covid; stor rörlighet globalt, flexibilitet ännu inte påtagligt förändrat struktur

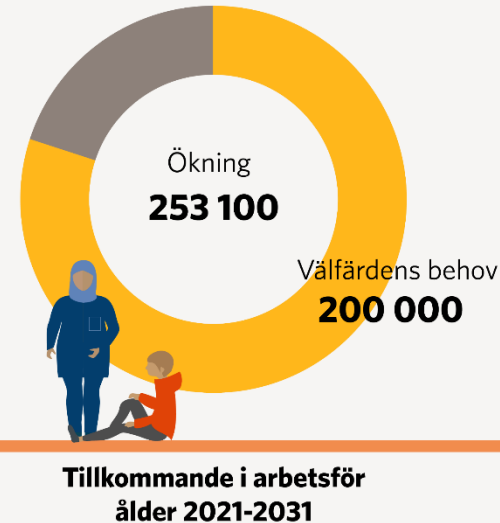
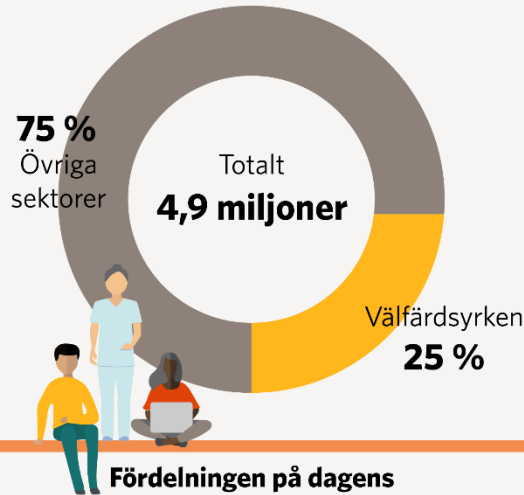

Arbetskraftsutbud

- Högt arbetskraftsdeltagande i Västerbotten
- Lägsta arbetslöshet någonsin uppmätt i Västerbotten
- Minskande inflyttning från utlandet, dämpad befolkningstillväxt
- Studentvolymen förväntas kvarstå, ca 30-40% procent av studenterna kvar i länet 2 år efter avslutade studier
- Pensionskullarna relativt större än tidigare- hela regionen
- Tillskott från gymnasiet, ca 1500-1800/år

VÄLFÄRDENS KOMPETENSUTMANING

Med samma ökning av personaltätheten som idag skulle 80 procent av de tillkommande i arbetsför ålder behöva arbeta i välfärden.

Kompetensförsörjning- kräver flera saker samtidigt

- Umeå kommuns rekryteringsbehov bedöms till minst 1000 personer/år kommande planeringsperiod
- Högt rekryteringsbehov för kommunen i en arbetsmarknad utan överskott
- Attrahera, rekrytera, utveckla, behålla och ställa om blir viktigt (ARUBA)

Kompetensförsörjning- ARUBA räcker inte

- Kompetensförsörjningsutmaningen kommer samtidigt kräva verksamhetsanpassningar
- Nya arbetsformer, automation, digitalisering måste få effekt
- Rätt använd kompetens, gemensamma prioriteringsarbete
- Fokus på grunduppdrag utifrån tillgång på arbetskraft
- Lönerna prognostiseras öka 2024, minst i samma nivå som föregående år utifrån omvärld och strukturbehov
- Osäker löneprognos år 25-27 utifrån stora nya avtal 2024 m.m

Prognos ekonomiska förutsättningar

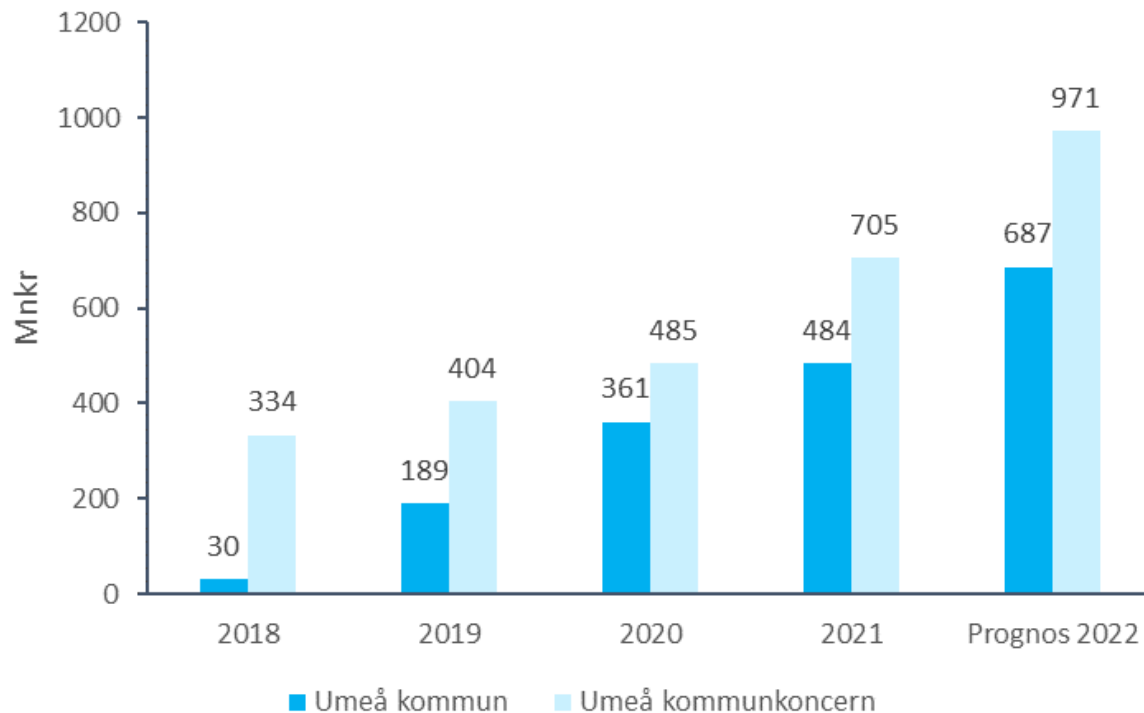
Lena Höök Gustafsson
Ekonomidirektör

Nuläge

Varit några extraordinära år med höga resultat

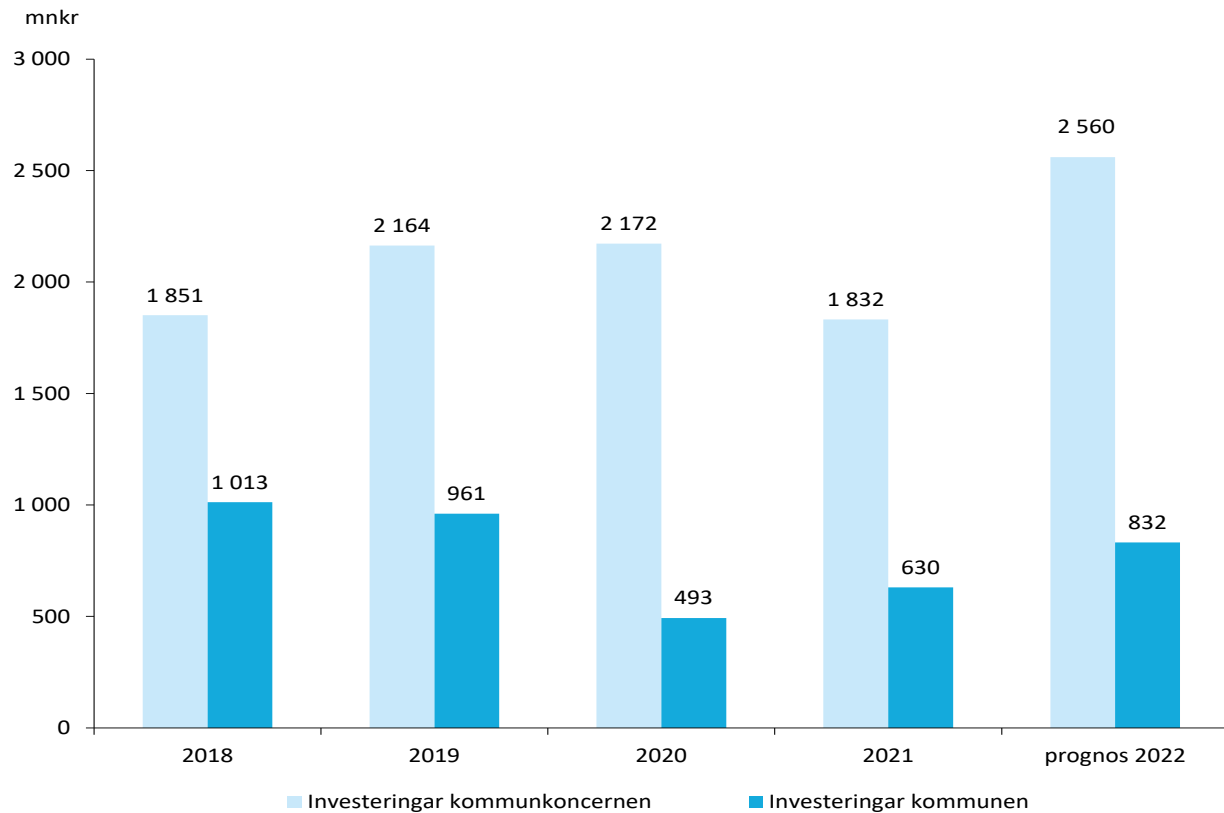
Resultatutveckling 2018-2022

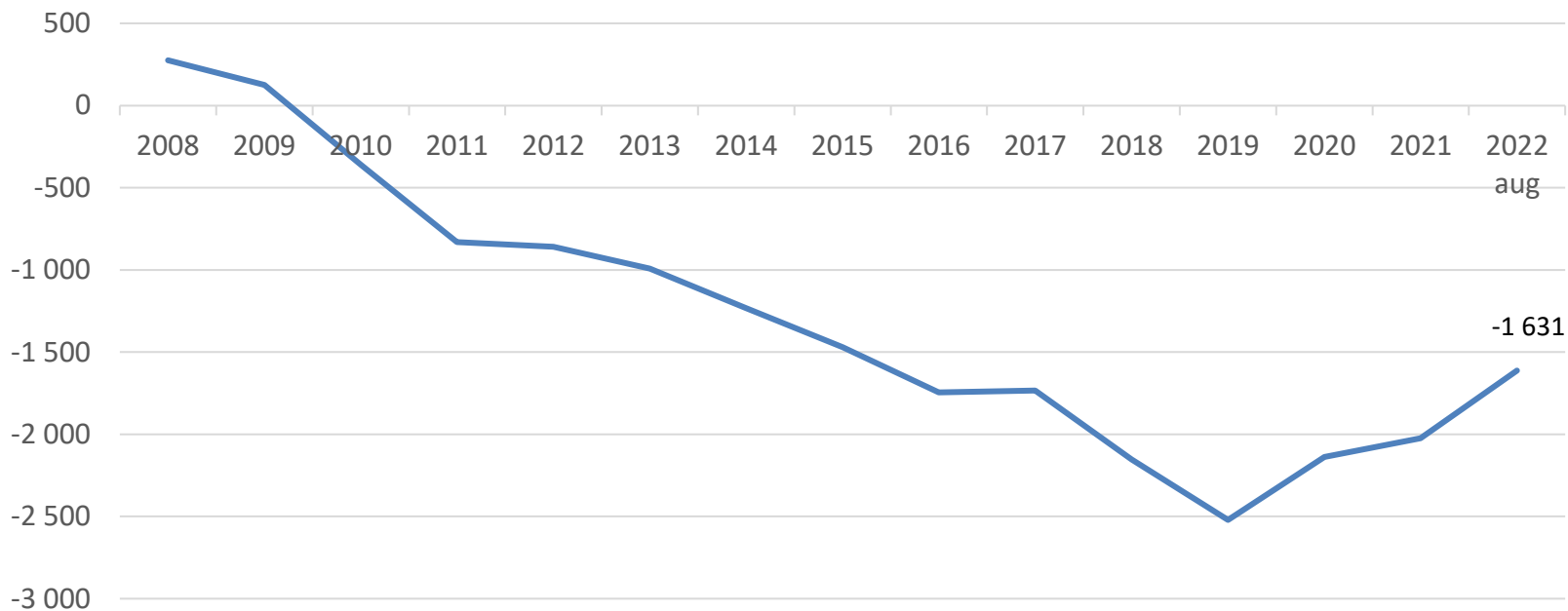
Kommunens resultat beror i huvudsak på:

- Ökade skatteintäkter
- Generella statsbidrag
- Elhandelsintäkter
- Lägre efterfrågan på verksamhet

Investeringar 2018-2022

Umeå kommuns skuldutveckling

Nuläge

Extraordinära år

- Höga resultat
- Låga investeringsvolymer i primärkommunen

- Stärkt finansiell ställning
 - Minskad låneskuld
 - Förbättrad soliditet
 - Resultatutjämningsreserv (RUR)

Framtid

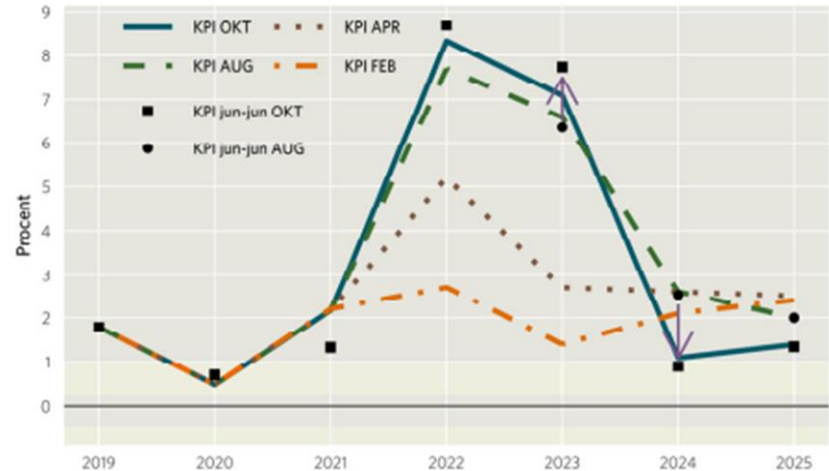
Snabba förändringar av förutsättningar – effekterna av dessa förväntas slå igenom 2023 och framåt.

Inflation

- Hög inflation på kort sikt, men i hög grad även för de kommande 12 månaderna
- Det råder stor osäkerhet om utvecklingen av inflationen
- SKR:s bedömning är att KPI- och KPIF-inflationen mot slutet av 2023 närmar sig 2%.

Diagram 2. Svensk inflation, KPI, procentuell utveckling, olika prognostillfällen

Procent

SKR:s inflationsprognos har kontinuerligt reviderats upp sedan februari. Den nya räntebanan driver upp inflationen på kort sikt och ned 2024–2025 jämfört med augustiprognosen.

Källa: Statistiska centralbyrån och SKR:s beräkningar

Ränteutveckling

- För att få ner inflationen och värna inflationsmålet har Riksbanken beslutat att höja styrräntan vid fyra tillfällen under 2022 och den uppgår nu till 2,5 procent.
- Riksbankens prognos är att styrräntan sannolikt kommer att höjas ytterligare i början av 2023.

Diagram 2. Riksbankens styrränta

Procent

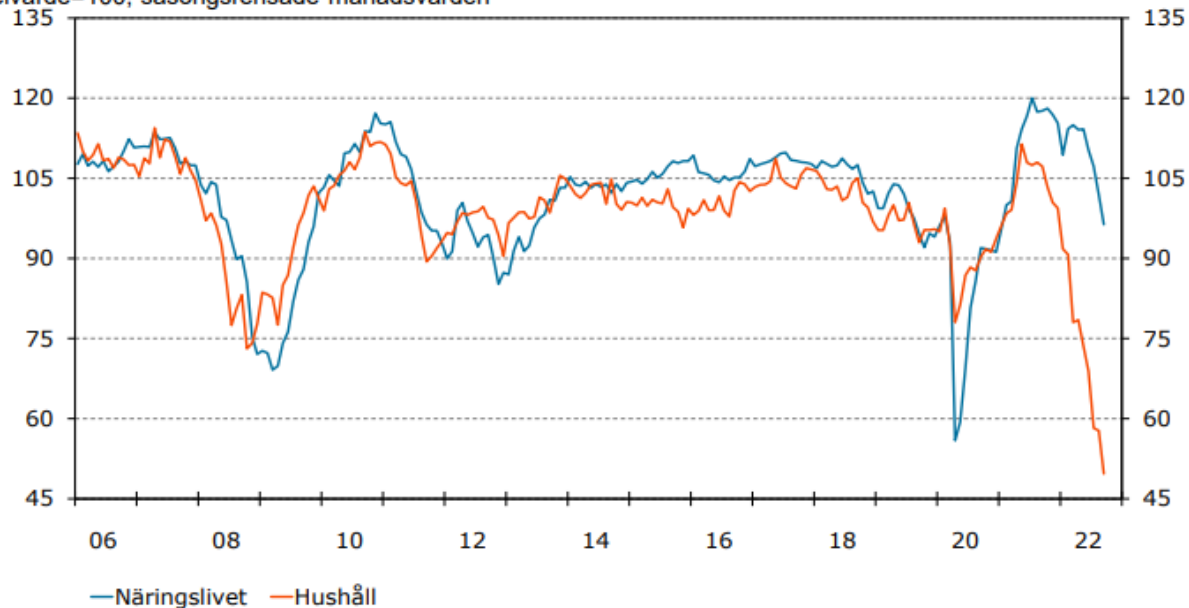

Anm. Heldragen linje avser utfall, streckad linje avser Riksbankens prognos. Utfall är dagsdata och prognos avser kvartalsmedelvärden.

Källa: Riksbanken.

Näringslivets och hushållens konfidensindikatorer

Index medelvärde=100, säsongsrensade månadsvärden

Källa: Konjunkturinstitutet.

Nyckeltal för den svenska ekonomin

Tabell 1. Sammanfattningstabell över regeringens beräkningar

Procentuell förändring om inte annat anges; värden enligt "Vårpropositionen 2022" inom parentes (publicerad 19 april 2022).

	2021	2022	2023	2024	2025
BNP ¹	4,9 (4,7)	2,6 (3,1)	-0,2 (1,8)	2,0 (1,6)	3,4 (1,9)
Arbetade timmar ¹	2,3 (2,3)	2,2 (2,3)	0,6 (1,5)	0,8 (0,3)	2,0 (0,6)
Arbetslöshet ²	8,8 (8,8)	7,4 (7,6)	7,7 (7,0)	7,5 (7,0)	7,2 (7,0)
BNP-gap ³	-0,6 (-0,9)	0,2 (0,3)	-1,7 (0,3)	-1,5 (0,0)	0,0 (0,0)
Timlöner ⁴	2,6 (2,7)	2,7 (2,6)	3,6 (3,1)	3,5 (3,1)	3,5 (3,1)
KPIF, årsgenomsnitt	2,4 (2,4)	7,9 (4,6)	5,2 (1,8)	2,0 (2,0)	2,0 (2,0)
KPI, årsgenomsnitt	2,2 (2,2)	8,6 (4,8)	8,3 (2,5)	3,0 (2,7)	2,5 (2,4)
Prisbasbelopp, tusen kronor	47,6 (47,6)	48,3 (48,3)	52,5 (50,9)	57,3 (52,1)	59,0 (53,5)
Finansiellt sparande i off. sektor ⁵	-0,1 (-0,2)	0,6 (-0,5)	0,2 (0,7)	0,4 (0,8)	1,4 (1,4)
Strukturellt sparande i off. sektor ⁵	0,5 (-0,2)	0,4 (-0,4)	0,7 (0,5)	1,2 (0,9)	1,8 (1,5)
Konsoliderad bruttoskuld ⁵	36,3 (36,7)	31,8 (33,5)	29,4 (30,7)	28,6 (28,9)	26,2 (26,4)

¹Kalenderkorrigerat. ²Procent av arbetskraften. ³Procent av potentiell BNP.

⁴Konjunkturlönestatistiken (Medlingsinstitutet). ⁵Procentandel av BNP.

Källor: Budgetpropositionen för 2023 (Prop. 2022/2023:1) samt 2022 års ekonomiska vårproposition (Prop. 2021/22:100).

Senaste skatteunderlagsprognoserna

Tabell 2. Skatteunderlagsprognoser

Procentuell förändring

	2021	2022	2023	2024	2025	2021–2025
Regeringen, nov	5,0	5,1	4,0	3,5	5,4	25,2
Underliggande	5,3	5,1	3,9	3,5	5,4	
SKR, okt	5,3	5,2	4,0	4,5	4,1	25,4
Underliggande	5,6	5,7	3,1	4,5	3,1	

Källor: Regeringen och Sveriges Kommuner och Regioner.

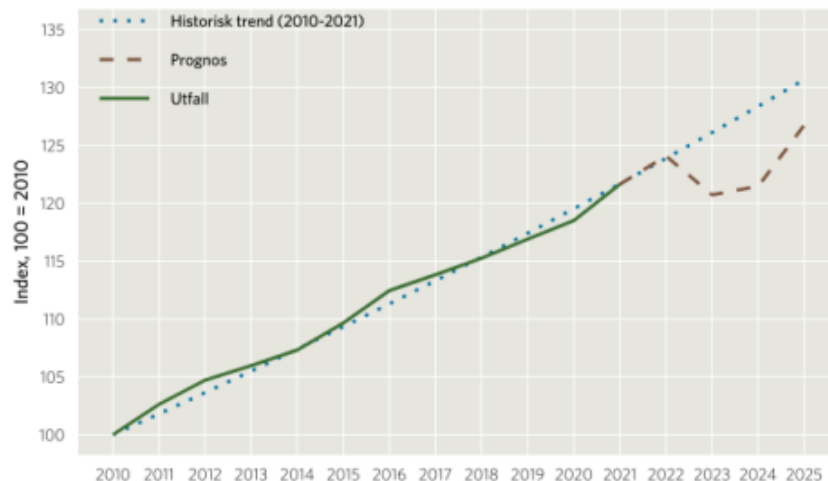
Nominella värden

Hänsyn taget till
kostnadsutvecklingen

Varaktigt lägre reallt skatteunderlag

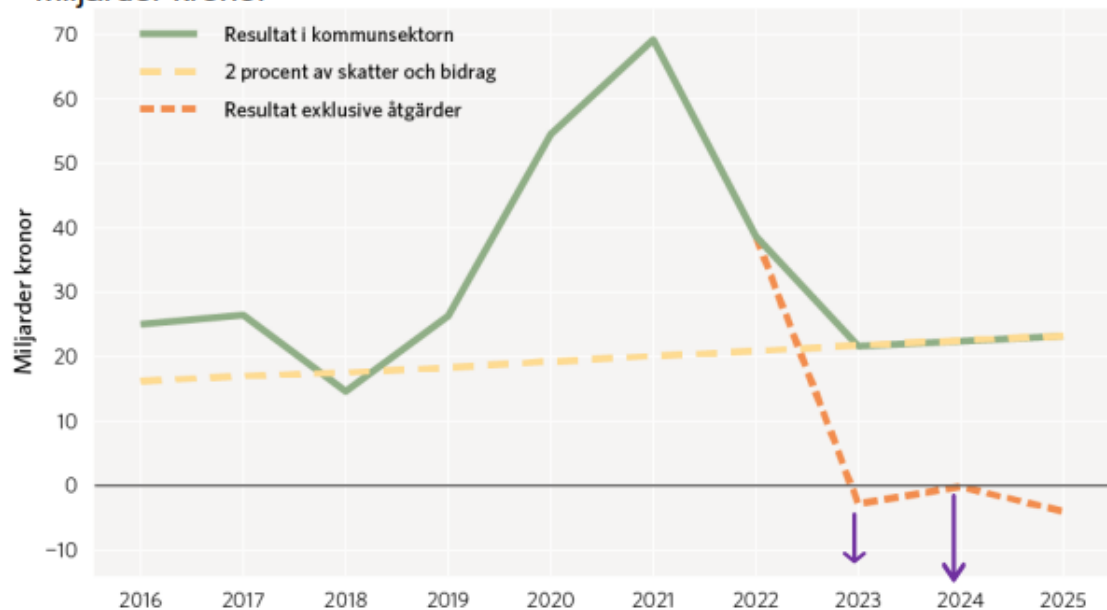
- Lågkonjunkturen slår på arbetade timmar 2023
- Prisnivån varaktigt högre
- Kräver anpassning av sektorn
- Kommer statsbidrag eller höjs skatten?

Real utveckling av skatteunderlaget
Procent

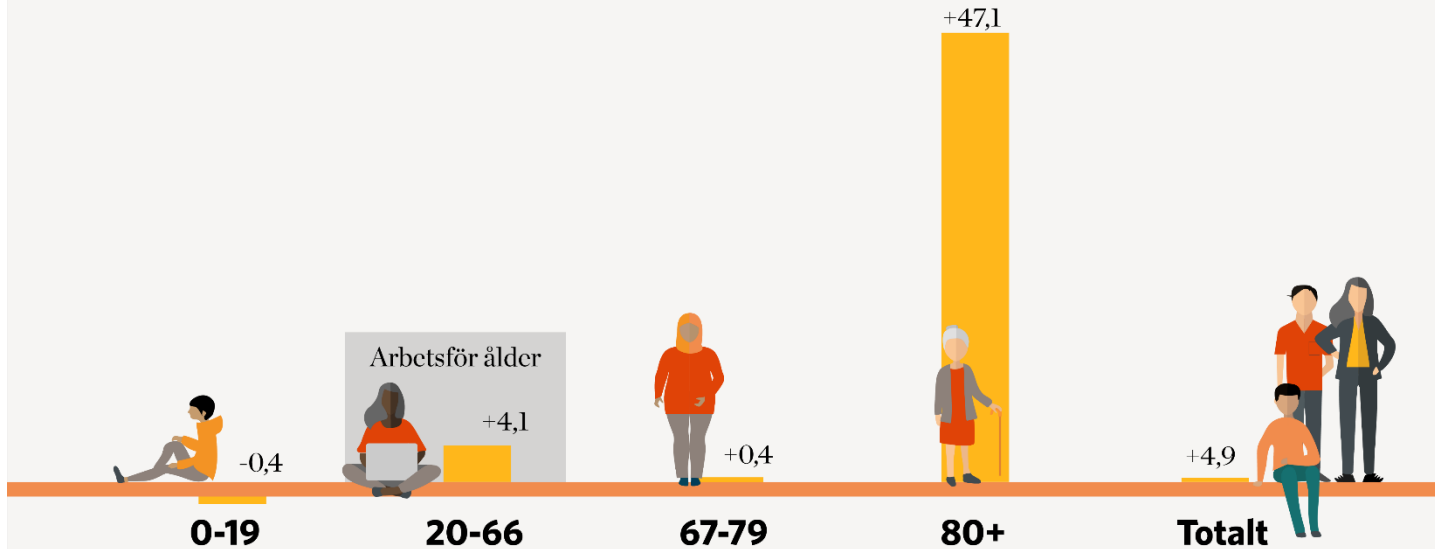
Vårens bedömning: Resultaten faller i kommunsektorn – nu har situationen förvärrats..

Miljarder kronor

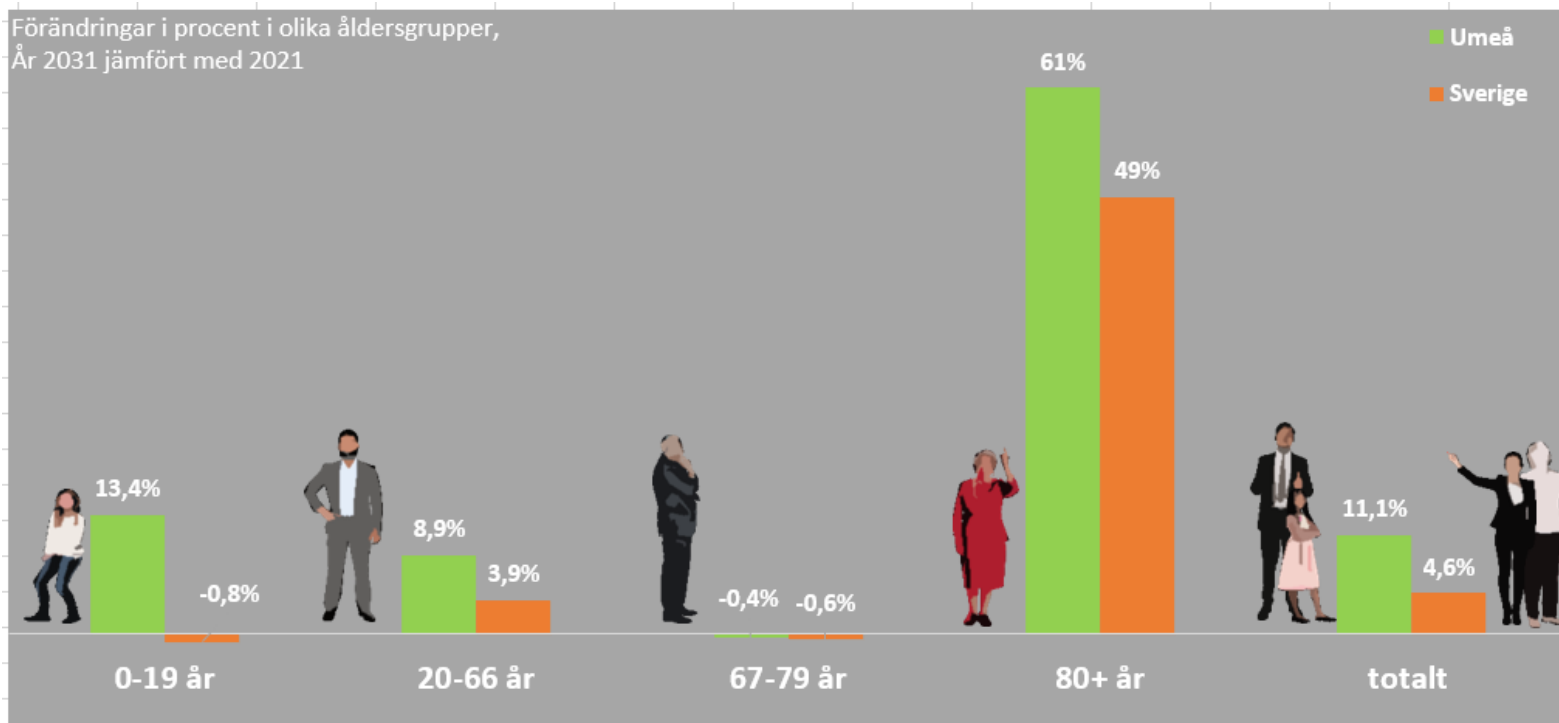
BEFOLKNINGSFÖRÄNDRINGAR

Förändringar i procent i olika åldersgrupper, år 2031 jämfört med 2021.

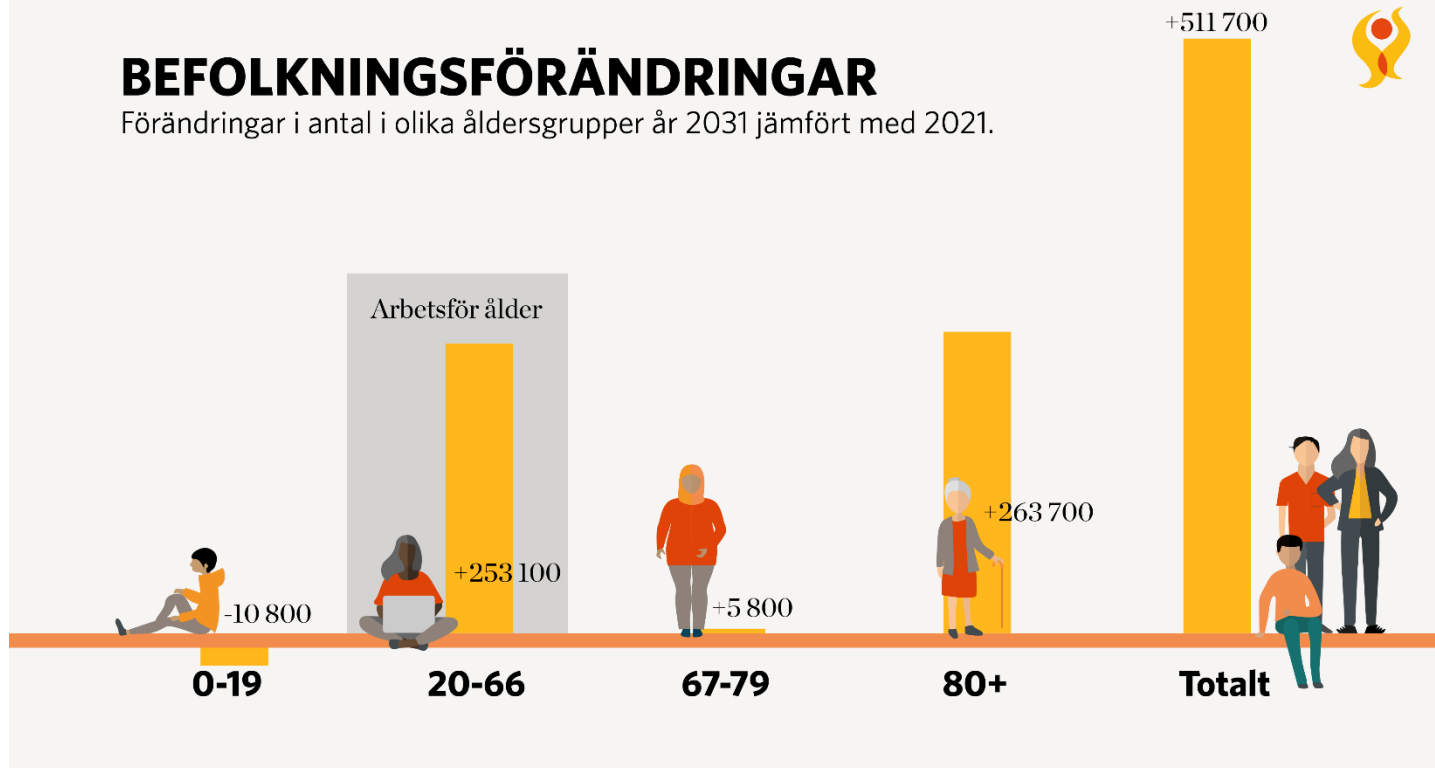
Befolkningsförändringar

Förändringar i procent i olika åldersgrupper,
År 2031 jämfört med 2021

BEFOLKNINGSFÖRÄNDRINGAR

Förändringar i antal i olika åldersgrupper år 2031 jämfört med 2021.

Konsekvenser

Hur påverkas kommunikationen av dessa omvärldsfaktorer?

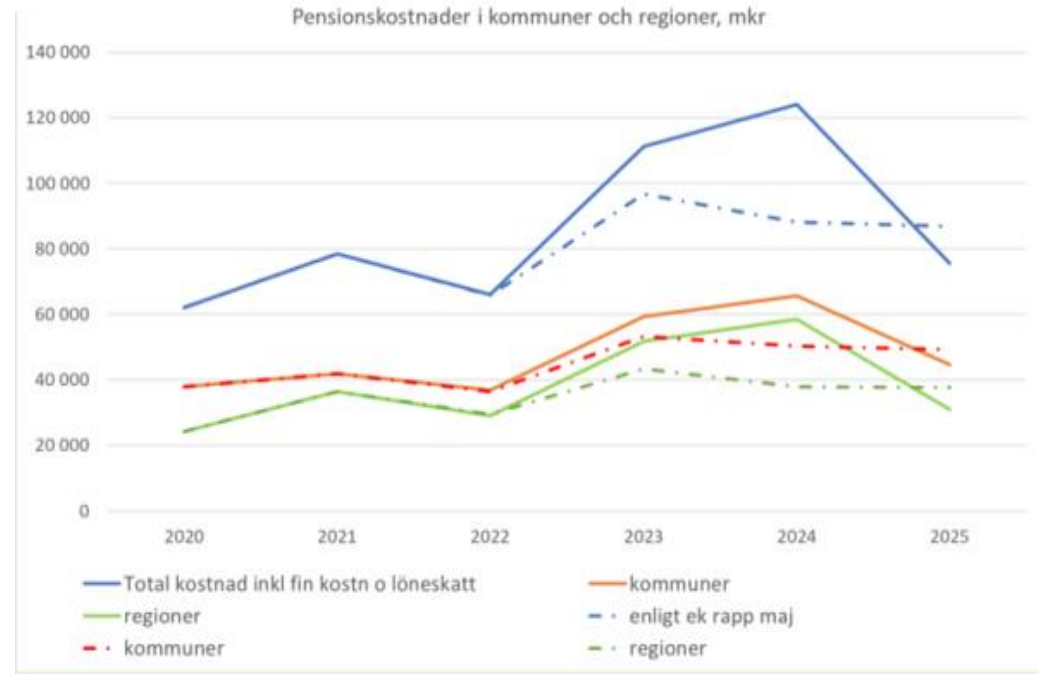
Konsekvenser UKF koncern

- Konjunkturedgången bedöms ha begränsad påverkan
- Konsekvenser kommer avseende stora pågående och kommande anläggningsinvesteringar, vars avskrivnings och räntekostnad påverkas av inflation och ränteutveckling. Primärt infrastruktur.
- Resultatpåverkan bedöms liten 2023 men trolig negativ resultatpåverkan 2024 och framåt, då stora framtida anläggningsinvesteringar kommer att behöva hanteras.

Konsekvenser primärkommunen

- Lägre skatteunderlagsutveckling
- Hög inflation leder till högre driftkostnader, urholkning av skatteunderlag och generella statsbidrag
- Inflationen ger stor påverkan på pensionskostnaderna
- Påverkan finansnetto
- Påverkan investeringskostnader
- Risk för sämre resultat

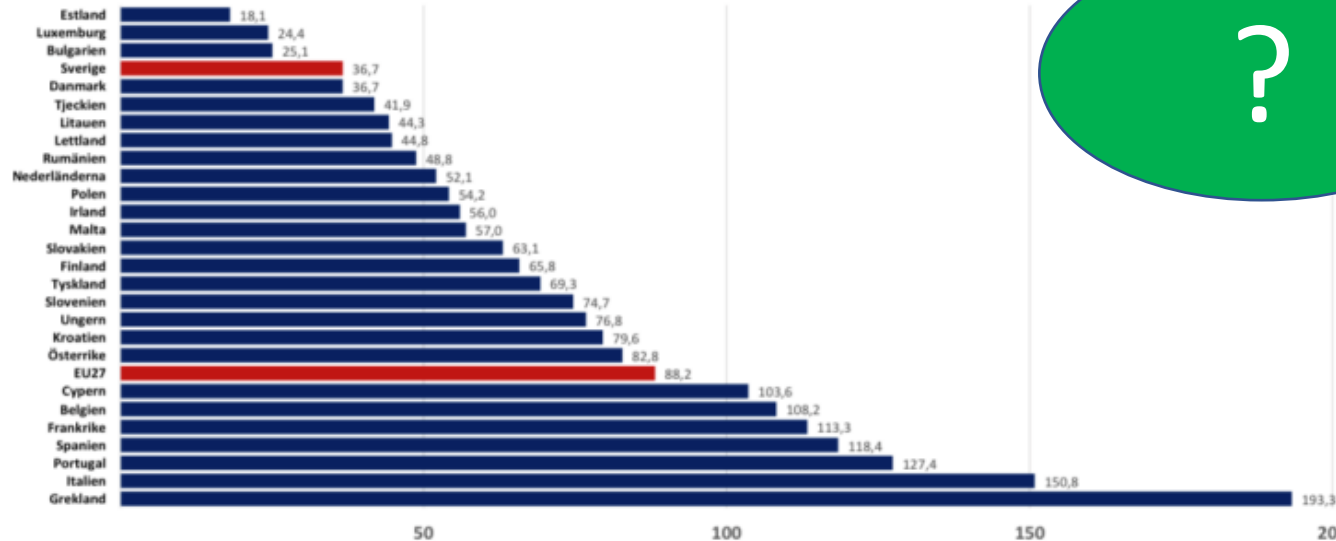

SKR nov 2022

Utrymme för staten att satsa

Maastrichtskuld

Vid utgången av 2021Q4

Källa: Eurostat.
Finansdepartementet

Sammanfattning

- Går från en tid med **tillfälligt mycket goda resultat**
- Går in i en **kostnadsdriven lågkonjunktur** – skatteunderlagsutvecklingen fortsatt relativt hög nominellt, men urholkas på grund av prisutvecklingen.
- **Strukturella utmaningar** - demografi
- **Kompetensbrist**

Behöver utförandet av
grunduppdraget förändras?
Hur möter vi framtiden?

Tack för idag!

Bildspel och övrig dokumentation skickas ut via e-post.

Se även www.umea.se/planering